БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 82 (19.753). • 1987 йил 10 апрель, жума • Баҳоси 3 тийин.

ДЎСТЛИК ВА ҚАРДОШЛИК ВИЗИТИ

М. С. ГОРБАЧЕВ ЧССРга жўнаб кетди

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг таклифига биноан 9 апрель куни расмий дўстлик визити билан Москвадан Прагага жўнаб кетди.

М. С. Горбачев билан бирга КПСС Марказий Комитетининг секретари В. А. Медведев ҳам жўнаб кетди.

Внуково аэродромида М. С. Горбачевни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари Г. А. Алиев, А. А. Громико, Е. К. Лигачев, Н. И. Рижков, М. С. Соломенцев, В. М. Чебриков, Э. А. Шеварднадзе, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидатлар В. И. Долгих, Б. Н. Ельцин, Н. Н. Слюньков, С. Л. Соколов, Н. В. Тализин, КПСС Марказий Комитетининг секретарлари А. П. Бирюкова, А. Ф. Добринин, А. И. Лукьянов, В. П. Никонов, Г. П. Разумовский, КПСС Марказий Ревизия комиссиясининг раиси И. В. Капитонов, бошқа ўртоқлар кузатиб қолдилар.

Кузатувчилар орасида ЧССРнинг СССРдаги муваққат ишлар вакили З. Черни, Чехословакия элчихонасининг дипломатия ходимлари бор эдилар.

(ТАСС).

М. С. ГОРБАЧЕВнинг Прагада бўлиши

ПРАГА, 9 апрель. (ТАСС махсус мухбирлари А. Беликов, Ю. Трушин, Г. Шишкин). Бугун М. С. Горбачев Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг таклифига кўра расмий дўстона визит билан Прагага келди.

Маҳаллий вақт билан соат 10 дан 50 минут ўтганида Рузине аэродроми ИЛ-62 авиалайнерини қабул қилиб олди, самолёт тантанали кутиб олиш маросими ўтказиладиган ерга етиб келди. Оҳиста эсаётган кўклам шабадасида Совет Иттифоқи ва Чехословакиянинг давлат байроқлари ҳилпираб турибди. Аэропорт биноси пештоқига илинган алвонларга Чехословакия — Совет бузилмас дўстлигини шарафловчи сўзлар ёзилган. Учиш майдонида ЧССР Қуролли Кучларининг фахрий қоровули саф тортиб турибди.

Самолёт зинапояси олдида М. С. Горбачев билан рафиқасини Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, ЧССР Президенти Густав Гусак самимий саломлашиб кутиб олди.

Совет раҳбарига ва унинг рафиқасига гуллар тақдим этилди. Болалар тақдим этган ранго-ранг гулдасталар — эзгулик рамзи, самимий шод-ҳуррамлик ва меҳмондўстлик белгисидир. Михаил Сергеевич ёш пионерлар олдида бир лаҳза тўхтади. Қизчалардан бири Ганка Восларжова Бош секретарга мурожаат қилиб, рус тилида бундай деди: «Михаил Сергеевич, юртимизга келганингиз жуда яхши бўлди. Халқимиз Совет Иттифоқи билан дўстликни жуда қадрлайди. Сизга муваффақиятлар тилаймиз!».

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, ЧССР ҳукумати раиси Л. Штроугал, ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлар, ЧКП Марказий Комитети секретарлари ва Марказий Комитет секретариатининг аъзолари билан саломлашади.

М. С. Горбачев ва Г. Гусак фахрий қоровул сафи ёнидан ўтадилар. Оркестр СССР ва ЧССР Давлат гимнларини ижро этади. Фахрий қоровул бошлиғи Совет раҳбарига рапорт беради.

Михаил Сергеевичга ЧССР ҳукуматининг аъзолари таништирилади.

М. С. Горбачев ва Г. Гусак Прага меҳнаткашлари ҳузурига келишади. Меҳнаткашлар «Хуш келибсиз!», «Яшасин Чехословакия — Совет дўстлиги!», «Яшасин КПСС!», деган сўзларни баланд руҳ билан такрорлайдилар.

Совет ва Чехословакия раҳбарлари автомашинага тушиб, мотоциклчиларнинг фахрий эскорти ҳамроҳлигида Прага Град томон йўл оладилар, визит вақтида Совет меҳмонининг қароргоҳи шу ерда бўлади.

Кортеж ўтган йўлда Праганинг ва ён-атрофдаги шаҳарчаларнинг юз минглаб аҳолиси М. С. Горбачев ва Г. Гусакни самимий қутлайди.

Москвалик метросоз Е. Д. Мартинов ва унинг прагалик ҳамкасби инженер Иржи Белоглав бу визитни жуда катта сиёсий аҳамиятга молик воқеа, деб атадилар. Биз улар билан иш жойларида... ер остида суҳбатлашдик. Бундан 2 йил муқаддам Евгений Прагада ишлаган эди. Иржи эса Москвада бинокорлар группасига бошчилик қилди. Мартинов ва унинг ўртоқлари «Московская» станциясига Карелия гранити, Урал ва Забайкалье мармари билан шу қадар нафис зийнат бердиларки, ниҳоятда талабчан прагаликлар мамнун бўлишди. Белоглав ҳам Москвада ўзи ҳақида яхши хотира қолдирди: Чехословакиянинг машҳур сирланган сополи билан қопланган «Прага» станцияси сўнгги йилларда қурилган энг яхши метро саройларидан бири, деб тан олинди.

— Бу иш Чехословакияга борган ҳар бир метросоз ҳаётида ёрқин из қолдирди, — дейди Евгений Дмитриевич. Икки интернационал бригаданинг биргаликдаги меҳнати туфайли кўп мароқли янгиликлар пайдо бўлди. Масалан, биргаликда куч-ғайрат сарфлаб, ер ости йўллари қазишда ишлатиладиган шчитларнинг конструкцияси такомиллаштирилди, блок ётқизгичлар модернизация қилинди. Дўстлик ишда ҳамиша мададкор бўлади. Биз ўрнатаётган ана шундай амалий дўстлик кўприклари тобора кўпайиб бораверсин. Фикримча, янада мустаҳкам дўстлик кўприкларини қуриш, мамлакатларимиз ҳамкорлиги планларини мувофиқлаштириш — олий даражада ўтказиладиган музокаралардан кўзда тутилган мақсад ҳам ана шудир.

— Прага ишчилари Совет раҳбари билан учрашувларни орзиқиб кутмоқдалар, — деди И. Белоглав. — Сафар Владивосток ёки Венгриягами, Ҳиндистон ёки Совет Болтиқбўйи республикаларига бўладими, бундан қатъи назар, биз М. С. Горбачев сафарларини ҳамиша диққат-эътибор билан кузатиб турамиз... Ички характерда ёки халқаро характерда бўлишидан қатъи назар, туб муаммоларни ҳал этишда Совет раҳбарининг нуқтаи назари биз учун баббаравар қизиқарлидир. М. С. Горбачевнинг янгича ёндашувлари одат бўлиб қолган эски йўсинда фикр қиладиган кишиларни кўпинча ноқулай аҳволга солиб қўйишга ишончим комил. Ҳозир давр шундайки, янгича сиёсий тафаккурсиз бир қадам ҳам олға юролмайсиз.

Град майдонида ЧССР Қуролли Кучлари вакилларининг фахрий қоровули саф тортди. Совет Иттифоқи Давлат гимни янгради. Қоровул бошлиғи Совет раҳбарига рапорт беради.

Визит характерини белгиловчи расмий, дўстона сўзлари ёнига яна амалий ишчанлик визити, деб қўшиб қўйсак арзийди. Визитнинг тиғиз ва кенг программаси турли соҳаларга оид хилма-хил кенг масалаларни Чехословакия Коммунистик партияси ва Словакия Компартияси раҳбарлари, ишчилар ва мутахассислар, деҳқонлар ва олимлар билан муҳокама қилишни кўзда тутади. Ижтимоий тараққиёт муаммоларини ҳал этишга ёндашувларда азалдан самимий, ўртоқларча маслаҳатлашув, фикрлашув ҳозир айниқса муҳимдир, чунки жаҳондаги воқеаларнинг боришига, ядро ҳалокатининг олдини олиш учун курашга социализмнинг реал таъсири муваффақияти социализмнинг жуда катта резервлари ва имкониятларини меҳнаткаш инсонга нечоғлик хизмат қилдира олишимизга боғлиқдир.

Икки давлат интернационал ҳамкорлигини чуқурлаштириш, уни интенсив изга ўтказиш, СССР билан ЧССР сиёсий ва иқтисодий ҳамкорлиги механизмини янгилаш масалалари — олий даражада бўладиган мулоқотнинг худди ана шу амалий жиҳатларининг актуаллигини Прага ва Братиславада чиққан бугунги газеталар ўз шарҳларида алоҳида таъкидламоқдалар.

* * *

КПСС Марказий Комитети Бош секретари шу куни Витков тепалигидаги Номаълум солдат қабрини зиёрат қилиб, унга гулчамбар қўйди. Гулчамбардаги қизил лентага: «Чехословакиянинг озодлиги ва мустақиллиги учун курашган барча кишиларнинг хотирасига», деган сўзлар ёзилган.

Совет раҳбари шу ерда бунёд этилган Пантеонга ҳам келди ва Чехословакиянинг машҳур фарзандларидан бири, мамлакатнинг биринчи ишчи президенти қабр тошига гуллар қўйди. Гуллар ўралган лентага: «Революционер, коммунист, ватанпарвар Клемент Готвальдга» сўзлари ёзиб қўйилган. Оркестр партия гимни — «Интернационал»ни ижро этди.

Шундан кейин Совет Армияси зали кўздан кечирилди. Чехословакия халқи ўтган уруш йилларида жангчиларимиз кўрсатган жасоратни муқаддас билиб, хотирасида сақламоқда. Бу ердаги ёшу қари — барча кишилар бизнинг мамлакатимиз Чехословакияни гитлерчи босқинчилардан озод қилиш йўлида катта талафот кўрганини — 140 мингдан ортиқ йигитлар шу заминда жон фидо қилганини биладилар. Совет жангчилари жасорати шарафига очилган бу зал ЧССРнинг шаҳар ва қишлоқларида бизнинг қаҳрамонларимиз шарафига ўрнатилган бошқа кўпгина ёдгорлик сингари совет халқига, унинг Қуролли Кучларига ҳурмат-эҳтиромнинг ёрқин аломатларидан бири, икки мамлакат халқлари бузилмас қардошлигининг яхши белгисидир. Бу ерга ҳам гуллар қўйилди. Лентага: «Совет қаҳрамонларининг хотираси порлоқ», деб ёзиб қўйилган.

Миллий ёдгорлик кўриб чиқилганидан кейин КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Фахрий меҳмонлар дафтарига қуйидаги сўзларни ёзди:

«Ҳар бир чех ва словак учун муқаддас бўлган бу ерда қалбим чехословак халқининг шонли революцион ва халоскорлик анъаналарига ҳурмат-эҳтиром туйғулари билан тўлиб-тошди. Чехословакияда Европани фашистлар қуллигидан қутқариш йўлида жонини фидо қилган совет жангчиларининг хотираси авайлаб сақланаётганлиги учун самимий миннатдормиз.

Энди биз биргаликда янги жамият қурмоқдамиз, биргаликда самарали ҳамкорлигимизни ривожлантирмоқдамиз, биргаликда ер юзида тинчлик ва тараққиёт учун курашмоқдамиз. Чехословакия ва Совет Иттифоқининг халқлари социализмнинг қудратли бирлаштирувчи бунёдкорлик кучларини ҳаракатга келтирдилар. Бу — қардош халқларимиз мард ўғил-қизлари хотирасига энг яхши ёдгорликдир».

Шундан кейин Бош секретарь Ольшан қабристонини зиёрат қилди ва совет жангчилари ёдгорлиги пойига гулчамбар қўйди. Гулчамбар лентасига қуйидаги сўзлар ёзилган: «Чехословакияни фашист босқинчиларидан озод қилиш учун жон фидо этган қаҳрамон совет жангчиларига». Гулчамбарлар қўйиш чоғида фахрий қоровул саф тортди, СССР ва ЧССР Давлат гимнлари ижро этилди.

* * *

Гулчамбарлар қўйиш маросимидан кейин М. С. Горбачев прагаликлар билан суҳбатлашади.

М. С. Горбачев: Прага ниҳоятда гўзал, аммо бу ерда, Ольшан қабристонида одамнинг кўнглига таҳлика тушади. Бу катта таҳликадир. Сиз билан биз учун ҳозир энг муҳими, албатта, уруш такрорланмаслигидир.

Лиза Тамхинова: Уруш — катталар учун ҳам, болалар учун ҳам ҳамиша даҳшатдир. Мен Совет Иттифоқига тўрт марта борганман, эрим ўша ерда ишлар эди. Гитлерчилар Германияси устидан ғалаба қозониш учун совет кишилари жон олиб, жон берганликларини биламан.

М. С. Горбачев: Ҳа, уруш деярли ҳар бир совет оиласини қақшатди. Тинчликни сақлаб қолиш учун ҳамма ишларни қилаверамиз. **(Қарсаклар).** Овоз: Михаил Сергеевич, тинчликни сақлаб қолиш учун ҳамма ишни қилиш керак.

М. С. Горбачев: Биласизми, ҳамжиҳат бўлсак биз жуда қудратли кучмиз. Шунинг учун ҳам хоҳ Прагада бўлсин хоҳ Москвада бўлсин ёки бошқа шаҳарда, колхозда, корхонада бўлсин биз нимаики қилмайлик, ўзимиз учунгина эмас, ҳамма учун қилаётганлигимизни ҳамиша ёдда тутиш керак. Сизлар билан учрашганимдан жуда хурсандман. Программага кўра, кўпгина суҳбатлар, музокаралар бўлади. Сизларга рўй-рост айтадиган бўлсам, бир-биримизни яхши тушуниб турибмиз. Халқларимиз ўртасидаги алоқаларимизнинг кўлами кенг. Юзлаб корхоналар, колхозлар, кооперативлар ҳамкорлик қилмоқдалар. Раҳбарларга келганда, биз бир-биримизга батамом ишонамиз. Биз бу билан фахрланамиз ва бунинг қадрига етамиз.

НАЗАРИЯНИНГ ҚАЙТА ҚУРИШ ПРАКТИКАСИ БИЛАН АЛОҚАСИНИ МУСТАҲКАМЛАЙЛИК

КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Марксизм-ленинизм институти — Маркс-Энгельс — Лениннинг ғоявий меросини, КПСС ҳамда халқаро коммунистик ҳаракат ҳужжатларини излаб топиш, сақлаш ва босиб чиқариш соҳасида нуфузли илмий-тадқиқот марказидир. Институт коллективи марксизм-ленинизм назарияси проблемалари, КПССнинг тарихий тажрибаси соҳасида ҳам фундаментал тадқиқотлар олиб бормоқда.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети секретари Е. К. Лигачев 8 апрель куни институтда бўлди. У марказий партия архивининг, институт кутубхонаси, бир қанча бўлимлари ва бўлинмаларининг иши билан танишди. Коллективнинг, институт партия ташкилотининг раҳбарлари, олимлар билан суҳбатлар ўтказилди. КПСС Марказий Комитети партия XXVII съездининг сиёсий йўлини амалга оширишда ўртоқ М. С. Горбачев ижтимоий фанлар кафедралари мудирларининг Бутуниттифоқ кенгашида сўзлаган нутқида олға сурган вазифаларни ҳал этишда Марксизм-ленинизм институтининг ролини оширишга катта аҳамият бераётганлиги таъкидлаб ўтилди. Бунда Марказий Комитет шунга асосланадики, ғоявий-назарий ишни кучайтирмай туриб, ижтимоий турмушнинг барча соҳаларини қайта қуришни, совет жамиятининг сифат жиҳатдан янги ҳолатига эришишни тасаввур этиб бўлмайди.

Ҳозирги вақтда КПСС Марказий Комитети институт фаолиятини тубдан қайта қуриш тадбирларини ишлаб чиқмоқда. Ўтказилаётган тадқиқотларнинг тараққиётимиз ҳозирги босқичи талаблари билан боғлиқлигини кучайтириш ҳақида, ижтимоий турмушнинг реал, мураккаб жараёнларини, социализм назарияси ва практикасини ўрганишга дадилроқ, новаторларча ва масъулият билан ёндашиш тўғрисида гап бормоқда. Коллективнинг ижодий кучларини жиддий равишда зўрайтириш, уларни мамлакатнинг турли республикалари, областлари, шаҳарларидан юқори малакали илмий кадрлар билан тўлдириш ғоят зарур эканлиги қайд этиб ўтилди. Институтнинг моддий-техника базаси анча мустаҳкамланиши, унинг тадқиқотчилик бўлинмалари замонавий техника билан кўпроқ таъминланиши ҳам таъкидланди. Мана шуларнинг ҳаммаси марксизм-ленинизм соҳасидаги илмий тадқиқотларнинг самарадорлигини анча оширади, партиянинг назарий меросини такомиллаштириш ишига хизмат қилади.

(ТАСС).

ЛЕНИН КОМСОМОЛИ СЪЕЗДИГА

9 апрель куни Ўзбекистон Ленин комсомоли делегацияси ВЛКСМ XX съезди ишида қатнашиш учун Москвага жўнаб кетди. Тошкент вокзалида делегатларни кузатишга бағишланган митинг бўлди. Меҳнат коллективларининг вакиллари, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети ходимлари республика вакилларига оқ йўл тилаб, самимий истаклар билдирдилар.

Ўзбекистон комсомоли делегацияси Ватанимиз пойтахтига жўнаб кетиш арафасида Тошкентда В. И. Ленин ҳайкали пойига гуллар, Номаълум солдат қабрига гулчамбар қўйди.

Делегатларни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Ташкилий-партиявий ишлар бўлими мудири П. В. Догонкин қабул қилди.

(ЎзТАГ).

18 АПРЕЛЬ — КОММУНИСТИК ШАНБАЛИК

● ҚИЗИЛТЕПА

Ленинча шанбалик кунида Қизилтепадаги 118-автокорхона меҳнаткашлари тўрт ойлик топшириқни бажарганликлари тўғрисида рапорт беришга қарор қилдилар. Коллективда тежамкорлик ҳисоби очилди. Меҳнат байрами кунида барча ҳайдовчилар тежалган ёнилғи ҳисобидан ишлайдилар. Социалистик мусобақа пешқадамлари Р. Жумаев ва Г. Стуков бригадалари 18 апрелда ўз нормаларини бир ярим баравар қилиб бажариш мажбуриятини олди.

● ТЕРМИЗ

«Ўзбекгазификация» тресси 5-механизациялашган кўчма колоннасининг коллективи шанбалик кунида Шўрчи район марказига газ қувури ётқизишда, Шарғун шаҳрида тақсимот тармоқларини қуришда, «Шеробод», «Гулистон» совхозлари уй-жойларини газлаштиришда ишлайди. Жами 2,5 минг сўмлик иш бажарилади. Колонна коллективи ишлаб топилган маблағни беш йиллик фондига ўтказишга қарор қилди.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ БЮРОСИДА

8 апрель куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг навбатдаги мажлиси бўлди. 1987 йилнинг биринчи кварталида Ўзбекистон ССР халқ хўжалиги тармоқларини иқтисодий ва социал ривожлантириш якунлари ва йиллик план бажарилишини таъминлашга оид вазифалар муҳокама қилинди.

Шу йилнинг биринчи кварталида саноат ишлаб чиқариши ҳажми йиллик топшириқдаги 4,9 процент ўрнига 5,8 процент ўсганлиги, пландан ташқари 72,7 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилганлиги таъкидланди. Чорва ва парранда, сут ва тухум харид қилиш юзасидан белгиланган топшириқлар бажарилди. Капитал қурилиш суръатлари ўсди, қурилиш-монтаж ва пудрат ишлари плани, шунингдек, уй-жой, мактабгача тарбия болалар муассасалари, поликлиникалар ва ҳунар-техника билим юртлари қуриш плани бажарилди. Фойда олиш плани адо этилди.

Шу билан бирга барча партия, совет ва хўжалик органлари қўйилган вазифалар бажарилишини таъминладилар, деб бўлмайди. Умумий натижалар замирида саноат, қишлоқ хўжалиги, маиший хизмат соҳасидаги кўпгина муҳим кўрсаткичлар юзасидан қолоқлик яширинмоқда.

Саноатда меҳнат унумдорлиги пасайди. Маҳсулотнинг бир қанча турларини ишлаб чиқариш плани бажарилмади. Маҳсулот етказиб бериш топшириғи 97,8 процент адо этилди. Ҳар беш корхонадан бири шартнома мажбуриятини уддалай олмади.

Давлат қабулига ўтган 33 та корхонадан 24 таси маҳсулот етказиб бериш, 19 таси товар маҳсулот ишлаб чиқариш юзасидан биринчи квартал планини бажармади. Ана шу корхоналарнинг кўпчилигида камчиликлар сусткашлик билан бартараф этилмоқда, технологик жараёнлар бузилиши ва давлат стандартига мос келмайдиган буюмлар ишлаб чиқариш давом этмоқда.

Анчагина корхоналар халқ истеъмол товарлари, олий сифат категориясидаги маҳсулот ишлаб чиқариш плани барбод этилишига йўл қўйдилар, ишлаб чиқариш қувватларидан қониқарсиз фойдаламоқдалар.

Андижон областининг хўжаликлари гўшт харид қилиш, Жиззах ва Навоий областларининг хўжаликлари тухум харид қилиш юзасидан квартал планини бажармадилар. Колхозлар, совхозлар ва хўжаликлараро ташкилотларда кўп миқдордаги техника ишга шай қилиб қўйилмаган.

Министрликлар, идоралар, бирлашмалар ва корхоналар асосий ишлаб чиқариш фондларини ишга тушириш планини бажармадилар. Шу муносабат билан асосий фондларни ишга тушириш планини барбод этган ва маҳсулот ишлаб чиқаришда анча қолоқликка йўл қўйган «Средазуголь» бирлашмаси, «Ташкенткабель» заводи, Ўзбекистон ССР Паррандачилик саноати давлат комитетининг фаолияти кескин танқид қилинди.

Бир қанча министрликлар, идоралар, корхоналар ва ташкилотлар капитал қурилишда давлат план интизомини ҳамон қўпол равишда бузаётганликлари айтиб ўтилди. Буюртмачилар билан пудратчилар ўртасида планларнинг номутаносиблигига барҳам берилмаган. Хўжалик усулидаги қурилиш ишлари йўл қўйиб бўлмайдиган даражада суст суръатлар билан олиб борилмоқда.

Навоий областида мактабларни, Қашқадарё ва Тошкент областларида касалхоналарни ишга тушириш плани бажарилмади.

«Главташкентстрой» пудрат ишлари планини мунтазам бажармай келмоқда. Тошкентда уй-жой кескин етишмаётган бир пайтда «Главташкентстрой» биринчи кварталда ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан кам уй-жойларни фойдаланишга топширди. Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети капитал қурилишга ғоят қониқарсиз раҳбарлик қилмоқда.

Умумий фойдаланишдаги автотранспортда план, чакана товар обороти, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш планлари бажарилмаяпти.

Министрликлар, идоралар ва корхоналар, уларнинг партия ташкилотлари ҳали қайта қуришни кенг кўламда амалга оширмаётганликлари, янгича шароитда ишларни яхшилаш имкониятларидан фойдаланмай, хўжалик юритишнинг иқтисодий методларини суст эгаллаётганликлари таъкидланди. Область, шаҳар ва район партия комитетлари халқ хўжалигига партиявий раҳбарликда жиддий нуқсонларга йўл қўймоқдалар, раҳбар бўғин кадрларига нисбатан талабчанликни, коллективлар ишини назорат қилиб туришни бўшаштириб юбордилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бюроси қабул қилган қарорида область, шаҳар, район партия комитетларидан, халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетларидан, министрликлар, идоралар ва бирлашмалардан орқада қолаётган ҳар бир корхона, хўжалик ва ташкилотдаги ишларнинг аҳволини конкрет аниқлашни, уларга зарур ёрдам кўрсатишни талаб қилди. Маҳсулот ишлаб чиқаришда, шартнома мажбуриятларини бажаришда, социал масалаларни ҳал этишда йўл қўйилган қолоқликнинг ўрнини қоплашга асосий эътибор қаратилсин. Баҳорги дала ишлари ўз вақтида ўтказилсин, чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва харид қилиш планларининг бажарилиши таъминлансин. Чакана товар оборотидаги, аҳолига маиший хизмат кўрсатишдаги қолоқлик тугатилсин, кооперативлар ташкил этиш ишлари кучайтирилсин.

Капитал қурилишдаги ишларнинг аҳволини яхшилаш мақсадида партия комитетларига, маҳаллий Советларнинг ижроия комитетларига, министрликлар ва идораларга қурилиш-монтаж ташкилотлари, бирлашмалар ва буюртмачи корхоналарнинг ҳар бир коллективи планни бажаришга оид тадбирларни кўриб чиқиш, барча кўрсаткичлар ва объектлар бўйича план бажарилишини таъминлаш вазифаси топширилди. Ўзбекистон ССРда 1988 йилги капитал қурилиш плани лойиҳасини тузишни туғаллашнинг конкрет муддатлари белгиланди.

Марказий Комитет Бюроси капитал қурилиш плани мунтазам бажарилмаганлиги учун КПСС аъзолари, «Главташкентстрой» бошлиғи К. П. Дудин, Давлат агросаноат комитети раисининг ўринбосари — ЎзССР министри Т. Н. Набиев, ЎзССР паррандачилик саноати давлат комитетининг раиси Б. А. Пискунов ўртоқларни қаттиқ огоҳлантирди ва уларга йўл қўйилган қолоқликнинг ўрнини қоплаш юзасидан қатъий чоралар кўриш вазифасини юклади.

Область, шаҳар, район партия комитетларига 1987 йил учун қабул қилинган планлар ва социалистик мажбуриятларни сўзсиз бажаришга меҳнат коллективларининг куч-ғайратларини сафарбар этиш юзасидан зарур чоралар кўриш топширилди.

Марказий Комитет Бюросининг мажлисида Тошкент шаҳридаги саноат корхоналарида маҳсулотни давлат йўли билан қабул қилишни жорий этиш юзасидан шаҳар партия комитети олиб бораётган ташкилотчилик ва сиёсий ишлар тўғрисидаги масала кўриб чиқилди. Қабул қилинган қарорда шаҳар партия комитетига ишлаб чиқариш техникавий даражасини ошириш, маҳсулотни давлат йўли билан қабул қилишни амалга оширишда, замонавий техника ва буюмларни мамлакатимиздаги ҳамда чет эллардаги энг яхши намуналарга мос тарзда ишлаб чиқаришда йўл қўйилган камчиликларни тугатиш ишида ўз фаолияти, шунингдек, район партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотлари фаолияти мазмуни ва методларини ўз-ўзини танқид руҳида таҳлил этиш зарурлиги кўрсатиб ўтилди. Шу мақсадда республика пойтахтида вужудга келтирилган қудратли илмий, техникавий ва кадрлар потенциалидан фойдаланиш самарадорлиги тубдан оширилсин. Бошланғич партия ташкилотлари ва меҳнат коллективларининг куч-ғайратлари Тошкент корхоналарининг тамғаси туширилган буюмлар юксак сифатли бўлишини таъминлашга сафарбар этилсин.

Ўзбекистон ССР Ўрмон хўжалиги министрлиги раҳбарларининг фаолиятидаги жиддий камчиликлар тўғрисида КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Партия контроли комитетининг хати кўриб чиқилди. Унда министр ўртоқ П. Ю. Юсупов, унинг ўринбосарлари Ф. Ф. Фахритдинов, Н. Яҳёев ўртоқларнинг ўз зиммаларига юкланган вазифаларни бажариш юзасидан уларнинг фаолиятидаги кўпдан-кўп камчиликлар кўрсатилган. Бу эса тармоқни ривожлантириш планлари барбод этилишига олиб келган. Хатда министрлик бўлинмаларида давлат мулкини ўғирлаш ва талон-торож қилиш, кадрлар танлаш ва уларни жой-жойига қўйишда, министрлик аппарати ишида коллегиалчиликда қўпол бузилишларга йўл қўйилганлиги фактлари келтирилган. Улар камчиликлар ва нуқсонларни бартараф этиш, топширилган иш учун раҳбарлар ва мутахассислар масъулиятини ошириш юзасидан таъсирчан чоралар кўрмаётганликлари, коллективда соғлом маънавий-психологик муҳитни таъминламаганликлари кўрсатиб ўтилган. Буларнинг ҳаммаси республика ўрмон хўжалигини ривожлантиришга салбий таъсир қилмоқда.

Марказий Комитет Бюроси КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Партия контроли комитети хатидаги хулосалар ва қоидаларни тўғри, деб топди. Тармоқда ишни барбод этганлиги учун КПСС аъзоси ўртоқ П. Ю. Юсуповга учёт карточкасига ёзиш шарти билан қаттиқ виговор эълон қилинди. Унинг Ўзбекистон ССР ўрмон хўжалиги министри лавозимида бундан буён туриши мумкин эмас, деб ҳисобланди.

Топширилган соҳада ишни барбод этганлиги учун ўртоқ Ф. Ф. Фахритдиновга учёт карточкасига ёзиш шарти билан қаттиқ виговор эълон қилинди. Унинг ҳам Ўзбекистон ССР ўрмон хўжалиги министрининг биринчи ўринбосари лавозимида бундан буён туриш мумкин эмас, деб ҳисобланди.

Тошкент шаҳар Октябрь район партия комитетига, министрликнинг бошланғич партия ташкилотига КПСС аъзоси, министр ўринбосари ўртоқ Н. Яҳёев ва ўз зиммаларига юкланган вазифаларни бажаришда интизомсизликка йўл қўйган бошқа коммунистларнинг жавобгарлигини кўриб чиқиш вазифаси топширилди. Коллективда маънавий-психологик муҳитни соғломлаштириш, коммунистларни план, давлат ва ижрочилик интизомини мустаҳкамлашга сафарбар этиш юзасидан тадбирлар ишлаб чиқилсин ва амалга оширилсин.

Марказий Комитет Бюросининг мажлисида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети V пленумининг қатнашчилари билдирган танқидий мулоҳазалар ва таклифларни рўёбга чиқаришга оид тадбирлар тасдиқланди.

Ўзбекистон ССР Паррандачилик саноати давлат комитетини «Узптицепром» республика саноат паррандачилиги бирлашмасига айлантириш тўғрисидаги республика Министрлар Советининг таклифи қабул қилинди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бюроси партиявий ишларнинг, республикани иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг бошқа бир қанча масалаларини муҳокама этди ва улар юзасидан қарорлар қабул қилди.

• Бугун — Ягона сиёсий кун

Меҳнат муҳофазасига — қатъий интизом ва уюшқоқлик

Бугун республикамизда навбатдаги Ягона сиёсий кун ўтказилади. Меҳнат коллективлари билан бўладиган мулоқотда ишлаб чиқаришда хавфсизликни таъминлаш ишида интизом ва уюшқоқликни мустаҳкамлаш, масъулиятни ошириш юзасидан амалга оширилаётган тадбирлар, бу соҳада йўл қўйилаётган камчиликлар, уларни яхшилаш йўл-йўриқлари ҳақида атрофлича фикрлашиб олинади.

Кейинги йилларда республиканинг меҳнат коллективларида халқ хўжалигининг барча тармоқларида уюшқоқлик ва интизомни ошириш, ишлаб чиқаришда соғлом ва хавфсиз шароитларни яратиш юзасидан кўпгина ишлар қилинди. Ўн биринчи беш йиллик мобайнида меҳнатни муҳофаза қилишга оид тадбирларга ажратиладиган маблағлар икки баравар кўпайди. 560 минг киши, шу жумладан 215 минг ишчи хотин-қизларнинг меҳнат шароити яхшиланди.

Бироқ бу соҳада ҳали туб бурилишга эришилгани йўқ. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети V пленумида алоҳида таъкидланганидек, меҳнат шароитларини яхшилашни ишлаб чиқаришни интенсивлашдан, фан-техника тараққиёти бўйича олиб бориладиган ишлардан ажратиб бўлмайди. Баъзи меҳнат коллективларида кишиларнинг эҳтиёж ва талаблари билан мутлақо қизиқилмаётгани, камчиликлар билан муроса қилиш ва ҳатто бунга кўникиб қолиш ҳоллари юз бераётгани ташвиш туғдирмоқда. Республика Автомобиль транспорти министрлиги коллегиясида меҳнатни муҳофаза қилиш ҳамда интизом ва уюшқоқликни ошириш ҳақида кўп гапириляпти-ю аммо амалий иш бўлмаяпти. Бу ерда ўтган йили шу масалалар йигирма уч марта муҳокама қилинди. Лекин буйруқ ва қарорлар умумий тусда бўлгани сабабли кутилган натижани бермади. Бухоро области корхоналарида ҳам меҳнатни муҳофаза қилиш нормаларига, иш жойларининг санитария-гигиена ҳолати қоидаларига риоя қилишда жиддий бузилишларга йўл қўйилмоқда.

Республикада жароҳатланиш ва аварияларнинг 35 проценти масъулиятсизлик, бўшанглик, интизомнинг пастлиги сабабли юз бермоқда.

Ишчиларни махсус кийим-кечак, пойабзал ва бошқа якка ҳимоя воситалари билан таъминлаш ҳам қониқарсиз аҳволда. Госснаб органлари техникавий даражаси паст, ташқи кўриниши қўпол, ўлчамлари ҳисобга олинмаган махсус кийимлар етказиб беришни давом эттирмоқда. Бу эса баъзан одамларнинг соғлиғига зарар етказиб, кайфиятини бузмоқда.

Меҳнатни муҳофаза қилишни таъминлаш партия ва касаба союз ташкилотлари фаолиятининг таркибий қисмидир. Бу соҳадаги ишни тубдан қайта қуриш — шу кунги энг долзарб вазифа. Интизомсизлик ва масъулиятсизликнинг ҳар қандай кўринишларига қарши таъсирчан чора кўриш, социал-иқтисодий ривожлантиришнинг бу муҳим йўналишида бурилиш ясашга эришишни таъминлаш зарур.

КПСС Марказий Комитети январь Пленуми қарорлари—ҳаётга!

ИШНИ ЯНГИЧАСИГА ЮРИТИШ КЕРАК

Самарқанд область партия комитети пленумидан

Бу галги пленумда активлик олдингиларидан фарқ қилди. Докладдаги чуқур таҳлил, принципиал танқид ва ўз-ўзини танқид, вазифаларнинг аниқ-лўнда ифодаси шунга ундади. Ҳали доклад тугамасданоқ президиум томон тўрт букланган варақлар узатила бошланди. Табиийки, уларда «сўз беришингизни сўрайман» деб ёзилган. Чунки пленумда истаган одам сўзга чиқиши мумкинлиги область партия комитети аъзоларига, аъзоликка кандидатларга аввалданоқ айтиб қўйилди. Анжуманда 30 киши сўз сўради. 16 киши минбарга кўтарилиб, фикр-мулоҳазаларини баён этгач, кўпчилик овоз билан музокаралар тўхтатилди.

СЎЗ ВА ИШ БИРЛИГИ. Область партия комитетининг 1984 йилдаги IV пленумида ҳаётда йўл қўйилган жиддий камчиликлар очиб ташланганди. Ўтган даврда айбдорлар жазоланди, бир қанча коммунистлар масъулиятсизлиги, принципсизлиги учун жавоб бердилар, — деди область партия комитетининг биринчи секретари Р. С. Ашуралиев ўз докладида. Лекин шунга қарамай областда социал-иқтисодий жабҳада силжиш суст бормоқда. Нега? Бунинг асосий сабаби қаерда? Қайта қуришни жадаллаштириш учун нима қилиш керак? Пленумда ана шу саволларга атрофлича жавоб берилди.

Кейинги вақтда кадрларни танлаш, жой-жойига қўйишда шошма-шошарликка йўл қўйилди. Шу боисдан ҳам уларнинг кўпларини олти ой, бир йилда алмаштиришга тўғри келди. Ишлаб турганлари эса коллективга раҳбарликни бўшаштириб юбордилар, планлар барбод бўлиши олдини ололмадилар. Саноатда қолоқлик юз берди. Капитал қурилиш оқсаб қолди. Савдо, транспорт, маиший хизмат аҳолининг ҳақли эътирозларига сабаб бўлди. Агросаноат комплексида ишлаётган кўпгина раҳбар кадрлар ташаббус кўрсатмадилар. Улар давр талаби, қайта қуриш ҳақида кўп гапирдилар-у, амалда шунга яраша иш қилмадилар. Хўш, агросаноат комплекси тараққиёти учун ажратилган маблағлар ўтган йили 93 процентга ўзлаштирилган бўлса, бунга ким айбдор? Турли етишмовчиликларни рўкач қилиб юрган айрим раҳбарларнинг ана шу хатолари қишлоқ хўжалиги учун нақадар қимматга тушгани ҳеч кимга сир бўлмаса керак?

Бу соҳада ишлаётган кўпгина раҳбар кадрлар экономикани чуқур билмайдилар. Фақат ўтган йили қарздор ташкилотлар сафига яна 15 таси қўшилгани ёки агросаноат комплекси қарз дафтарига 21 миллион сўм ёзиб қўйилгани ана шундан далолат эмасми? Бир йилдирки, область агросаноат комитетида РАПОлар ишини тубдан қайта қуриш ҳақида гапирилади. Ҳатто шов-шувли аттестациялар, суҳбатлар ўтказилди. Бироқ натижаси сезилмаяпти. Бу аҳволда агросаноат комитети, РАПОларда ишлаётган раҳбар кадрларга нисбатан талабчанлик қачон оширилади. Докладда уқтирилганидек область партия комитетининг секретари А. Муҳаммадқулов, область партия комитети қишлоқ хўжалиги бўлими мудири В. Журавлев ишда қатъият кўрсата олмаяптилар. Область агросаноат комитети раиси М. Холбўтаев эса топширилган иш учун жавобгарликни ҳис этмаяпти. Очиғини айтиш керак, ҳар бир катта-кичик йиғинда, обком бюроси, секретариати мажлисларида, пленум, актив йиғилишларида уларнинг бу камчиликлари айтилади, принципиаллик талаб этилади. Аммо областда қишлоқ хўжалиги тақдири учун масъул бўлган раҳбарлар бундан хулоса чиқариб олишга шошилмаяптилар.

Область ва район партия комитетлари аҳолига хизмат кўрсатиш соҳаларидаги раҳбар кадрларга нисбатан ҳам талабчанликни ниҳоятда бўшаштириб юборганликлари пленумда айтилди. Айниқса, область матлубот союзи, унинг жойлардаги жамиятлари раҳбарлари, бошланғич партия ташкилотлари камчиликлар билан муроса қилаётганликлари кечирилмас ҳолдир. Докладда айтилганидек, область партия комитети савдо ва маиший хизмат кўрсатиш бўлими мудири С. Шокирбекова бу масалага принципсизлик билан қараётгани ана шунга олиб келди.

Нотиқлар идеология жабҳасидаги нуқсонларни ҳам кўрсатиб ўтдилар. Пайариқ, Ургут, Самарқанд районлари, Каттақўрғон шаҳар партия комитетлари атеистик тарбияни кучайтиришлари зарурлиги уқтирилди. Область, район газеталари эса бу борада партия ташкилотларига ҳақиқий ёрдамчи бўлишлари зарурлиги таъкидланди.

Самарқанд шаҳаридаги мебель фабрикаси ишчиси В. Қалибаба, Советобод районидаги «Қарноб» давлат наслчилик заводи директори И. Отақурбонов ўз сўзларида раҳбар кадрлар масъулиятини оширишга доир муҳим масалаларга атрофлича тўхталдилар.

— Биз ўн йиллар давомида меҳнат ресурслари ҳақидаги муаммони кун тартибига қўйиб келяпмиз, — деди И. Отақурбонов. — Лекин область ташкилотлари раҳбарлари районларда филиаллар очилишини орқага суришдан бошқа йўл тополмаяптилар. Бизнинг совхозда 700 нафар хотин-қизни иш билан таъминлаш керак. Наҳотки, бу масала йиғилишдан йиғилишга , пленумдан пленумга кўчиб юраверса. Бунга нуқта қўйиш керак. Муаммони жойидан қўзғатишни кескин талаб қиламиз.

РАЙКОМЛАР ҚАНДАЙ ИШЛАЯПТИ? Пленум областдаги партия комитетлари фаолиятини атрофлича таҳлил этди, қишлоқ райкомлари ишни қайта қуриш талаби даражасида ташкил этолмаётгани таъкидланди. Улар маъмуриятчилик, хўжалик ишлари билан банд бўлиб қолишдан қутила олмаяптилар. Докладда Иштихон ва Пайариқ (район партия комитетларининг биринчи секретарлари А. Тиллаев ва У. Тамиқаев) районларида буйруқбозлик, эскича иш услуби қарор топгани кескин танқид қилинди. Нотиқлар хўжалик ишлари билан шуғулланиш, ички резервларни кўра олмаслик, фақат юқори ташкилотлардан ёрдам сўраш Оқдарё район партия комитетига (биринчи секретари А. Баҳромов) хос иш услуби бўлиб қолганлигини қораладилар. Бу районларнинг партия комитетлари пленумларида, актив йиғилишлари, бюро мажлисларида қишлоқ хўжалигини ривожлантириш, социал-иқтисодий тараққиётни юксалтириш, кадрлар билан ишлашни такомиллаштириш ҳақида кўпдан-кўп тадбирлар белгиланди. Афсуски, ҳаммаси қоғозда қолмоқда.

Бир қатор район партия комитетларининг Советлар, касаба союз, комсомол ташкилотларига раҳбарликда ўзибўларчиликка ва эътиборсизликка йўл қўяётганликлари нотиқлар томонидан асослаб айтиб берилди. Масалан, область Совети ижроия комитети раиси А. Йўлдошев ўз сўзида Иштихон район партия комитетининг ана шундай иш услубини кўрсатиб берди. Бу ерда илгариги ишини уддалай олмаган кишилар қишлоқ Совети ижроия комитети раислигига тавсия этилгани мисол билан асосланди. Худди ана шундай муносабат касаба союз ташкилотларига раҳбарликка номзод тавсия этишда ҳам муқим ўрнашиб қолганлигини область касаба союзлари Совети раиси М. Шодиева таъкидлади. У Пахтачи, Оқдарё район партия комитетларининг бундай иш услубини қаттиқ танқид қилди. Шунингдек, у Булунғур район партия комитети мусобақани уюштиришни қайта қура олмаётгани, унинг таъсирчанлиги ва самарадорлигини, айниқса тарбиявий ролини оширишга бефарқ қараётгани, районда ишлаб чиқариш илғорларини моддий рағбатлантириш учун ажратилган мукофотларни ишчиларнинг маошларига қўшиб бериш каби эскича иш услублари ҳамон давом этаётганлигини қайд этди.

КАДРЛАР САЙЛОВИ. Самарқанд район партия комитетининг биринчи секретари М. Ҳалилов, область «Ленин йўли» газетаси редактори М. Нуриддинов, Ўзбекистон ССР Ёзувчилар союзи область бўлими масъул секретари С. Сирожиддинов, Қўшработ районидаги «Қўшработ» совхози партия комитети секретари Ш. Ҳолиқов ва бошқалар қайта қуришнинг муҳим шарти— ошкоралик ҳақида батафсил фикр юритдилар. Демократия ҳаққонийлиги учун ҳар бир раҳбар кадр, ҳар бир коммунист жавобгар эканлиги нотиқлар сўзининг мағзини ташкил этди.

Баъзи жойларда кадрларни сайлашда буйруқбозлик, ошна-оғайнигарчилик, принципсизлик юз бермоқда. Шундай мисол келтирилди: Каттақўрғон районидаги Мичурин номли совхоз 7-бригадаси беш йил давомида бирор марта ҳам йиллик планни уддалай олмади. Ўтган йили қолоқ участкага талабчан, тартиб-интизомни хуш кўрувчи, ҳалол ишлашни ёқловчи раҳбар М. Эргашева юборилди. Ишлар жонланиб кетди. Йил охирида бригада планини бажарди. Рентабеллик сари дадил қадам ташланди. Аммо, бригадирнинг қаттиққўллиги баъзиларга ёқмади. Улар демократияни тадбиркор раҳбардан ўч олиш қуролига айлантиришди. М. Эргашева ўрнига тажрибасиз, етарли, билими бўлмаган кишини сайлашга муваффақ бўлишди. Бундай ўз шахсий манфаатини кўзловчилар томонидан демократиянинг бузилиши Булунғур, Ургут, Нарпай, Пахтачи районларида ҳам содир бўлгани, бу эса район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотларининг жиддий хатоларга йўл қўйиб, муҳим сиёсий тадбирни шошма-шошарлик билан ўтказаётганлари оқибати эканлиги пленумда алоҳида таъкидланди. Демократия халқ қалбининг тиниқ чашмасидир. Уни лойқалатишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ. Бунга йўл ҳам бермаслик керак.

Пленум қабул қилган қарорда қайта қуриш, жадаллаштириш, кадрлар билан ишлашни такомиллаштириш юзасидан КПСС Марказий Комитети 1987 йил январь Пленуми, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг V пленуми қарорлари асосида область партия ташкилоти олдида турган вазифалар ўз ифодасини топди, ишни янгичасига юритиш йўллари белгилаб олинди.

Пленумда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюроси аъзолигига кандидат, республика Халқ контроли комитетининг раиси В. А. Хайдуров нутқ сўзлади.

Пленумда КПСС Марказий Комитетининг масъул ходими В. Н. Наконечний иштирок этди.

Ж. МАМАТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ДУНЁ ВОҚЕАЛАРИ

КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг нутқлари АҚШда нашр этилди

ВАШИНГТОН, 8 апрель. (ТАСС). Америкадаги «Ричардсон энд стэйрмэн» нашриёти КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев нутқлари тўпламини босиб чиқарди. Нашриёт вакили шуни таъкидладики, Совет раҳбарининг учинчи китобини босиб чиқараётган нашриёт Совет Иттифоқига, жумладан, унинг турмушидаги қайта қуриш, ошкоралик каби муҳим ҳодисаларга тобора зўр қизиқиш билан қараётган американликларга СССРнинг сиёсати билан танишиш учун кенг имконият яратиб бериш муддаосига амал қилди.

«Яхшироқ дунё сари» деб сарлавҳа қўйилган тўпламга, жумладан, М. С. Горбачевнинг 1986 йил 12 октябрда Рейкьявикда ўтказган матбуот конференцияси, унинг 14 ва 22 октябрь кунлари Совет телевидениеси орқали сўзлаган нутқлари, КПСС Марказий Комитетининг КПСС XXVII съездига Сиёсий доклади, барча ядро портлатишларига совет мораторийси жорий этилганига қарамай, Қўшма Штатлар ядро синовларини давом эттираётганлиги муносабати билан 1986 йил 29 мартда Совет телевидениеси орқали сўзлаган нутқи, 1986 йил 8 апрелда Тольятти автомобилсозлари ҳузуридаги нутқи, 1987 йил 1 январида матбуотда эълон қилинган Америка журналисти Ж. Кингсбери-Смитнинг саволларига жавоблари киритилган.

М. С. Горбачев тўплам учун махсус ёзилган сўзбошида ҳозирги халқаро вазиятни, Совет—Америка муносабатларини, Совет Иттифоқида содир бўлаётган жараёнларни муфассал таҳлил қилади. «Менинг назаримда, янгича тафаккурни шакллантириш жаҳон ҳамжамияти ҳаётидаги бурилишнинг моҳиятидир, — деб ёзади КПСС Марказий Комитети Бош секретари. — Барча ўзгаришлар аввало одамларнинг ақл-идрокида бошланади ва бошланмоқда. Яна ҳам аниқроқ ва шафқатсизроқ қурол системаларида мужассамлашаётган янги техникавий тафаккур эмас, балки ақл-заковатни сиёсий ва социал, миллий ва ирқий, ҳаддан ташқари такаббурлик ва манманлик, кучга сиғиниш ва зўравонлик хурофотларидан халос этиш— цивилизацияни, ҳаётнинг ўзини қутқариб қолиш йўлидир... Биз мамлакатимизда қайта қуриш билан бирга ўзимизнинг сиёсий тафаккуримизни ўзгартирмоқдамиз, уни ракета-ядро, космик, компьютер асрининг воқеликлари билан янгиламоқдамиз. Биз бошқа кишиларнинг ҳаммасидан, Сиз — американликлардан ҳам худди шуни кутмоқдамиз.

Шуни айтаманки, Сизларнинг мамлакатингизга нисбатан бизнинг ҳеч қандай ёвуз ва яширин режаларимиз йўқ, Америка халқига нисбатан ҳеч қандай душманчилигимиз йўқ».

СССР ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИНИНГ МАТБУОТ МАРКАЗИДА

МУЛОҚОТ — ҲАММА УЧУН ХАВФСИЗЛИК ЙЎЛИ

8 апрель куни Москвада СССР Ташқи ишлар министрлигининг матбуот марказида «Халқаро хавфсизликнинг кенг қамровли системасини яратишга оид мулоқот тўғрисида» мавзуда матбуот конференцияси бўлиб ўтди. Конференцияда СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари В. Ф. Петровский, ёзувчи Ч. Т. Айтматов, СССР Фанлар академиясининг академиги В. И. Гольданский иштирок этдилар.

В. Ф. Петровский ўз нутқида шундай деди: 1987 йилнинг дастлабки ойларида кўпгина катта халқаро учрашувлар, анжуманлар ва музокаралар ўтказилди. Мана шу учрашувларнинг ҳар бири ўзига хос муҳим аҳамиятга эга бўлди, албатта. Бироқ бирлаштириб турувчи бир жиҳат, умумий сиёсий мувофиқлик мавжуд — барча учун баб-баравар хавфсизликни таъминлаш масалалари юзасидан кўп томонлама мулоқот авж олдирилмоқда ва кенгайтирилмоқда. Бу ажабланарли эмас, чунки инсониятни омон сақлаб қолишдан иборат давримизнинг энг асосий вазифасини ҳал этиш қуролсизланиш соҳасидаги ишларнинг аҳволига боғлиқдир.

Хавфсизлик масалаларига оид мулоқот ҳозирнинг ўзидаёқ мунтазам тус олиб, ҳозирги вақтда турли даражаларда ўтказилмоқда ва барча соҳаларга ёйилмоқда. Бу соҳадаги барча куч-ғайратлар, Умумевропа жараёнининг ривожланиши ва Осиё — Тинч океан регионида, Ўрта Ер денгизи районида ва бошқа жойларда шундай жараённинг дастлабки куртаклари пайдо бўлаётганлиги — буларнинг ҳаммаси пировард натижада ҳамма учун хавфсиз тинчликни таъминлашга оид давлатларнинг умумий мулоқотига қўшилиб кетмоқда. Бундай мулоқот жараёнида янгича сиёсий тафаккур шаклланади, халқаро муносабатларни ядро-космик давр реалликлари билан мувофиқлаштиришга олиб келадиган амалий йўллар белгиланади.

КПССнинг XXVII съезди жаҳон миқёсида кўп томонлама ялпи хавфсизлик проблемаларини кенг муҳокама қилиш учун қудратли омил бағишлаганлиги яхши маълум. Совет Иттифоқи шундай хавфсизликнинг принципиал негизларини, ядросиз дунёнинг умумий мезонларини, шунингдек сиёсий масалаларни ҳал қилиш манфаатларини кўзлаб ҳарбий-техникавий ечимлардан воз кечиш, бундай ечимларни биргаликдаги куч-ғайратлар билан қидириб топишдан иборат ўзига хос методологик ёндашувни таклиф этди.

Халқаро муносабатларни янги демократик, инсонпарварлик негизида ўзгартиришдан иборат бизнинг йўлимиз мамлакат турмушини қайта қуриш ва демократлаштириш сиёсатимиздан келиб чиқади. Бу йўл ҳамма учун чинакам хавфсизликни таъминлаган бўлур эди.

Ядросиз системани ва зўравонликка асосланмаган тинчликни вужудга келтириш, шу мақсадда ижобий мулоқотни ривожлантириш ва чуқурлаштириш — бу Совет давлатининг 1917 йилдан бошланган принципиал йўлидир.

Бундан 70 йил муқаддам эндигина юзага келган Совет давлати ўзининг дастлабки қонун акти — Тинчлик тўғрисидаги декретида ўз даври учун муҳим бўлган адолатли демократик тинчлик концепциясини ўртага қўйди. Бугунги кунда ҳам бизнинг мамлакатимиз ўз моҳияти жиҳатидан революцион хавфсизлик фалсафасини илгари сурмоқда, тинч-тотув яшашни халқаро муносабатларнинг олий универсал принципига айлантиришни таклиф этмоқда.

Ўшанда 1917 йилнинг октябрида Совет Россияси империалистлар бошлаган жаҳон урушидан чиқиш йўлини кўрсатиб берди. Бугунги кунда ҳам Совет Иттифоқи янгича тафаккурни намоён этиб, инсониятни ядровий, химиявий ва бошқа ҳар қандай қирилиб кетиш хавфидан халос қилиш программасини ўртага қўймоқда.

Тинчлик тўғрисидаги декрет сингари бизнинг барча учун хавфсизлик программамиз фақат ҳукуматларгагина эмас, шу билан бирга халқларга ҳам қаратилгандир. Биз ҳукуматлар, кенг жамоатчилик, илм-фан ва маданият таниқли арбобларининг биргаликдаги куч-ғайратлари билангина хавфсиз дунёнинг мустаҳкам системасини вужудга келтириш мумкин, деган қатъий ишончга амал қиламиз.

Кенг қамровли, ялпи хавфсизлик тўғрисидаги мулоқотга ёндашувда биз фақат ўзимизнингина ҳақиқат соҳиби, деб даъво қилмаймиз. Ҳақиқат барчамиздан ва ҳар биримиздан изланишни, ҳалол куч-ғайратларни талаб қилади. Айнан шунинг учун ҳам Совет Иттифоқи халқаро мулоқотни барча учун, шу жумладан ўзимиз учун ҳамкорлик ва биргаликдаги ижодий иш мактаби, сиёсий ҳамжиҳатлик мактаби, деб билмоқда. Кейинги вақтда бундай ҳамжиҳатлик йўқлиги ғоят кескин сезилмоқда.

Биз амалий натижаларга эришиш йўлини изчиллик билан ўтказаверамиз. Бизнинг кенг қамровли, ялпи хавфсизлик тўғрисидаги мулоқотда иштирокимиз конкрет ишлар, амалий тадбирлар билан мустаҳкамланган. Бу эса Совет Иттифоқининг Европада ўртача олислик ракеталарини тугатиш тўғрисидаги таклифини яна бир бор намойиш этади.

Шу билан бирга хавфсизлик масалалари соҳасидаги самарали мулоқот шерикларнинг бир-бирларига ён босишини кўзда тутишини ҳисобга олиш керак. Совет Иттифоқига келганда, кўриб турибсизки, у йўлнинг ўзига дахлдор қисмини муносиб босиб ўтишга тайёр ва шундай қилмоқда.

Совет Иттифоқи кенг қамровли, ялпи хавфсизлик проблемаларига оид кенг кўламдаги мулоқотни ривожлантиришдан иборат мақсадни ўз олдига қўяр экан, бундай хавфсизлик ғоялари жаҳон сиёсати практикасига кириб бораётганлигини мамнуният билан қайд этади. Рейкьявик ядровий қирғин хавфидан холи дунё қиёфасини белгилаб берди. Европада ишончни мустаҳкамлаш тадбирлари тўғрисидаги Стокгольм аҳдлашувларини, ядро энергетикасини тинчлик мақсадларида ривожлантиришнинг хавфсиз шартларига оид Вена конвенцияларини, ўтган йили Ҳиндистон ва СССР раҳбарлари имзолаган Деҳли декларациясини матбуот янгича тафаккур намунаси, деб қайд этмоқда. Совет Иттифоқи мулоқот янада кенгайтирилиши ва чуқурлаштирилиши керак, деган фикрга асосланади.

Матбуот конференцияси қатнашчилари журналистларнинг кўпдан-кўп саволларига жавоб қайтардилар.

(ТАСС).

Қобул. Афғонистон Демократик Республикаси миллий яраш шиори остида Деҳқонлар кунини кенг тантана қилди. Ўн минглаб кишилар иштирок этган байрамнинг асосий воқеалари пойтахт стадионида бўлиб ўтди. Томошабинлар республика қишлоқ хўжалиги ва экономиканинг бошқа соҳаларида эришган муваффақиятларни ўзида жам қилган катта шодиёнанинг гувоҳи бўлдилар.

СУРАТДА: байрам қатнашчилари.

ТАСС—Бахтар телефотоси.

КОНФЕРЕНЦИЯ ЧАҚИРИЛИШИНИ ЁҚЛАБ

ҚОҲИРА. Фаластин Миллий кенгаши БМТ Хавфсизлик кенгашининг бешта доимий аъзоси ва барча манфаатдор томонлар, жумладан, фаластинлик араб халқининг бирдан бир қонуний вакили — Фаластин Озодлик ташкилоти иштирокида Яқин Шарққа бағишланган халқаро конференция чақирилишини ёқлаб чиқмоқда. Фаластин Миллий кенгашининг раиси Абдил Ҳамид Ас-Сайёҳ Мисрда чиқадиган «Ал-Аҳром» газетаси мухбири билан суҳбатда шу гапни айтди. АҚШ билан Исроил араблар регионида адолатли ва мустаҳкам тинчлик ўрнатишнинг душманларидир, деб таъкидлади у. Ас-Сайёҳ 20 апрель куни Жазоирда Фаластин Миллий кенгаши сессиясини ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилинганлигини маълум қилди. (ТАСС).

РИОЯ ҚИЛИНМОҚДА

БАЙРУТ. Ғарбий Байрутнинг жанубий чеккаларида кеча бўлиб ўтган отишмаларга қарамай, умуман Ливан пойтахтида Шатила ва Бурж ал-Баражна лагерлари районларида Сурия кузатувчилари иштирокида шияларнинг «амал» ҳаракати бўлинмалари билан Фаластин миллий нажот фронти вакиллари ўртасида ўт очишни тўхтатиш тўғрисидаги битимга риоя қилинмоқда. (ТАСС).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

ТЎЛҚИНЛАНТИРУВЧИ НОМАЛАР

НЬЮ-ЙОРК. Вашингтонда тинчлик вахтасини давом эттираётган Чарльз Хайдер билан бирдам эканликлари учун унинг яқин дўсти ва курашдаги сафдоши американлик психолог олим Жеймс Эванс совет кишиларига чуқур миннатдорчилик изҳор этди. Доктор Хайдер тобора кўпроқ «таҳсин ва мадад сўзлари билдирилган самимий ва тўлқинлантирувчи номалар» — почта открыткалари, хатлар, телеграммалар, китоблар, ажойиб санъат асарлари олиб турибди, дейилади Эвансиинг бу ерда тарқатилган хатида.

ОРТЕГАНИНГ АЙТГАНЛАРИ

МАНАГУА. Никарагуанинг кўпгина иқтисодий қийинчиликлари Америка империализми ва унга ёлланган сотқинларнинг тўхтовсиз давом этаётган агрессияси сабабли юзага келмоқда, деди сешанба куни Манагуада республика президенти Даниэл Ортега. У «халқ билан юзма-юз» радио-телевизион программасида нутқ сўзлаб, АҚШ маъмурияти бир неча йиллардан буён сандиночилар халқ революциясини ҳарбий ва иқтисодий йўл билан йўқ қилиб ташлашга уринаётганлигини уқтириб ўтди. Марказий разведка бошқармасидан фойдаланаётган Вашингтон Никарагуага қарши иқтисодий уруш программасини ишлаб чиқди, ҳозир бу уруш сомосачи ёлланган сотқинларнинг қўли билан олиб борилмоқда.

БИТИМГА МУВОФИҚ

ДЕҲЛИ. ЮНИ агентлиги хабар қилади: Ҳиндистон билан Покистон Ражастон штати ва Синд вилояти секторларида иккала мамлакат ўртасидаги чегарадан ўз қўшинларининг катта қисмини олиб кетиб бўлди. Чегара районларидаги вазиятни нормаллаштириш чоралари тўғрисида Ҳиндистон ҳукуматининг ташаббуси билан имзоланган Ҳиндистон — Покистон битимига мувофиқ ўтган ойнинг ўрталаридан бошлаб шу иш амалга оширилмоқда. Аммо Ҳиндистон мудофаа министрлигининг вакиллари Покистон босиб олган Жамму ва Кашмир штатининг бир қисмини республиканинг қолган территориясидан ажратиб турган контрол чизиғи бўйлаб Покистон қўшинлари тўхтовсиз кўпайтирилаётганлигидан ташвиш билдирдилар. Кейинги икки ой ичидагина Покистон ҳарбий хизматчилари контрол чизиғини салкам 60 марта буздилар, Покистоннинг разведка самолётлари Ҳиндистон осмонига бир неча марта бостириб кирди.

БОШ МИНИСТРНИНГ ФИКРИ

ПАРИЖ. Франция бош министри Жак Ширак ядро қуролидан холи Европа ғоясига қарши фикр билдирди. Бугун миллат мажлисида ҳукуматга ишонч тўғрисида у киритган масала юзасидан авж олиб кетган мунозаралар чоғида, Ж. Ширак жумладан, ядровий қуроллар Европадан батамом олиб чиқиб кетилиши эҳтимоли борлиги хусусида безовталаниб гапирди. Бош министр Франция ҳукумати бундай аҳволга рози бўлмаслигини ҳам уқтирди.

КАМСИТУВЧИ ЧОРА

МЕХИКО. Вашингтон жанубий қўшниси — Мексика билан савдо-сотиқда навбатдаги камситиш чорасини кўрди. АҚШнинг Мехикодаги элчихонаси Рейган маъмурияти Мексиканинг Америка бозорига экспорт қилинаётган газламаларига бож солиғини оширишга қарор берганлиги тўғрисида Мексика томонини хабардор қилди. Шу муносабат билан «Финансьеро» газетаси Вашингтоннинг бундай чораси таназзул сабабли заифлашиб қолган Мексика экономикасига сезиларли зарба бўлиб тушишини уқтиради.

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА СУҲБАТ

Ўрта Осиё ва Қозоғистон мусулмонлари диния бошқармасининг раиси Шамсиддин Зиёвуддинович Бобохонов тинчликни ҳимоя қилиш йўлидаги ватанпарварлик фаолияти учун ҳамда туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан СССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан Халқлар дўстлиги ордени билан мукофотланди.

9 апрель куни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Р. Н. Нишонов муфти Ш. З. Бобохоновни қабул қилиб, уни ярим асрлик юбилейи ва давлатнинг юксак мукофоти билан самимий муборакбод этди, ялпи тинчлик манфаатлари йўлидаги ватанпарварлик фаолиятида унга янгидан-янги муваффақиятлар тилади.

Бўлиб ўтган суҳбат чоғида Ш. З. Бобохонов тинчлик ишига қўшган ҳиссасига юксак баҳо берганликлари учун СССР Олий Совети Президиумига, СССР ҳукуматига астойдил миннатдорчилик изҳор этди. У Ўрта Осиё ва Қозоғистон мусулмонларининг ҳаёти тўғрисида, Ўзбекистон мусулмон диний ташкилотларининг тинчликни ҳимоя қилиш, ядро уруши хавфининг олдини олиш борасидаги ватанпарварлик ишлари тўғрисида сўзлаб берди.

Суҳбатда СССР Министрлар Совети ҳузуридаги диния ишлари кенгашининг Ўзбекистон ССРдаги вакили Ў. А. Рустамов қатнашди.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми кўп йиллик самарали фаолияти, меҳнатдаги ютуқлари учун ҳамда СССР Енгил саноат министрлигига қарашли пахтага ишлов бериш ва янги луб экинлари корхоналарини лойиҳалаш 4-давлат институти ташкил этилганлигининг 50 йиллиги муносабати билан технология бўлими бошлиғининг ўринбосари ўртоқ Тўйчи **Бавабековга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган инженер»,** институт бош архитектори ўртоқ Георгий Николаевич **Демидовга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган архитектор»** фахрий унвонлари берди ҳамда бўлим бош мутахассиси ўртоқ Вера Яковлевна **Жуковани** ва лойиҳалар бош инженери ўртоқ Иосиф Наумович **Погребинскийни** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

САЙЛОВЛАР ОЛДИДАН

Тайёргарликнинг муҳим босқичи

Республикамизда халқ депутатлари маҳаллий Советлари ва район (шаҳар) халқ судларининг халқ судьялари сайловларига тайёргарлик кўришнинг энг муҳим босқичларидан бири — сайлов округлари тузиш якунланди. Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетлари томонидан Қонунда белгиланган муддатда тегишли Советлар ва район (шаҳар) халқ судларининг халқ судьялари сайловлари бўйича сайлов округлари тузилди ва халққа эълон қилинди.

Республикамизнинг барча маҳаллий Советларида сайловлар бўйича 99965 сайлов округи, шу жумладан, эксперимент тариқасида сайловлар ўтказиладиган районларда 1681 та кўп мандатли сайлов округи тузилди. Ана шу кўп мандатли сайлов округларида 7210 депутат сайланади. Йигирманчи чақириқ халқ депутатлари маҳаллий Советларига жами 105494 депутат сайланади. Бу 1985 йилда ўтказилган сайловлардагидан 981 депутат кўп демакдир.

Мандатларнинг кўпайтирилиши 1985 йил 24 февралда бўлиб ўтган халқ депутатлари маҳаллий Советларига сайловлардан сўнг ўтган муддатда республикамиз харитасида битта шаҳар, 3 та шаҳар посёлкаси ва 19 та қишлоқ пайдо бўлганлиги билан боғлиқдир. Бошқача қилиб айтганда маҳаллий Советларнинг сони 23 тага кўпайди.

Республикамизнинг 203 та район (шаҳар) халқ судларига 366 халқ судьялари ва 27400 дан кўпроқ халқ маслаҳатчиларини сайлаш белгиланган.

Айни вақтда ҳамма жойда жамоатчилик ташкилотлари, меҳнат коллективлари йиғилишларида сайловларга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказишнинг асосий органларидан бири — халқ депутатлари область, район, шаҳар Советларига сайловлар бўйича округ сайлов комиссиялари составига вакиллар кўрсатиш давом этмоқда. Айни вақтда мана шу йиғилишларда Ўзбекистон ССР район (шаҳар) халқ судларининг халқ маслаҳатчилари ҳам сайланаётир.

ИҚБОЛ

№ 4

Хотин-қизлар давраси

- Тажрибали, моҳир рус тили ўқитувчиси ҳақида сўз
- Оддий сут соғувчининг жўшқин фаолияти
- Шеърларда ҳаёт нафаси
- Хатлар—ҳаёт ойнаси

• Рус тили—иккинчи она тилимиз

БАРЧА ШОДЛИК СИЗГА БЎЛСИН

Дарсга қўнғироқ чалинди. Ўқитувчи дарс мавзуси: В. В. Маяковский. «Стихи о советском паспорте» деб доскага ёзиб қўяркан, очиқ чеҳра билан болаларга ўгирилди.

— Бугун ўтган дарсни қайтарамиз, — деди у. — Қани, ким шеърнинг қанча сатрини ёд олди?

Синф бўйича уч ўқувчигина қўл кўтарди...

— Ким шеърнинг қайси бандини ва ундаги қайси сўзларни тушунмади? Марҳамат, савол беринг?! — Ўқитувчи ҳар қайси ўқувчига синчковлик билан қарайди...

Ўқувчилар эса бошларини қуйи солганча жим ўтиришарди.

— Унда шеърни қайтадан ифодали ўқиймиз...

Ўқувчилар китобларини қўлларига олишди. Ўқитувчи ўқувчиларнинг шеър ўқишдаги сўзларга урғу бериш, талаффузига қараб «уйда ўқимабсан», «мазмунини тушунмай ўқияпсан» деб қўярди. Синфда бўлса бояги-бояги сукунат...

Рус тили ўқитувчиси Мупаррах Исмоиловна ҳарчанд менга сир бой бермасликка интилмасин, кўзларимиз тўқнашди. Бу кўзларда на фақат ҳижолат, балки ундан ҳам жиддийроқ бир ташвиш — ўз-ўзига ишончсизликмией, ҳарқалай қалбини жунбушга келтираётган кечинма чақнаб турарди. Яна келиб-келиб ўзи раҳбар бўлган 10-А синфида, кўргазмали дарс ўтаётганида-я! Йигирма етти йиллик меҳнат фаолиятида бундай аҳволга жуда камдан-кам тушган бўлса керак. У ўзини йўқотаёзганди...

Мупаррах Исмоиловна ҳаво етмагандек, дераза томон ўгирилиб, енгил хўрсиниб қўйди. Зум ўтмай, ўқувчилар томон ўгирилди-да, шеър ўқий бошлади. Маяковский билан Ғафур Ғулом шеърлари қиёсланди.

— Қани, ўқувчилар, айтинг-чи, Ғафур Ғулом шеъри билан Маяковский асари орасида ўхшашлик борми?

— Бор, — деди Марҳабо Содиқова.

— Нимада?

— Сўзларни такрорлаш билан маънога таъсир кўрсатишда...

— Масалан, аниқроқ...

—Маънони кучайтириш...

—Яна қандай ўхшашлик?

— Урғуга эътибор ўзига хос мазмун, оҳанг кашф этади, — қўшимча қилди Рихситилла.

— Баракалла! Сиз «Совет паспорти ҳақида»ги шеърни ўқиганда ана шу жиҳатларга эътибор беринг. Шунда устоз Маяковский сатрларини енгил ўқийсиз.

Ўқувчилар мустақил ҳолда китоб варақлаб, шеър ўқишга киришиб кетишди. Қўнғироқ чалинди. Лекин улар жойларидан қўзғалишмас, қироатхонлик давом этарди...

Жумбоқ ечилди. Ўқитувчи буюк рус шоири В. В. Маяковский шеърий оламига ўзбек совет поэзияси орқали йўл топа олган эди.

* * *

Навбатдаги дарс 6 «а» синфида эди. Ўқитувчи доскага янги дарс мавзуини ёзиб қўяди: Маршак — «Номаълум қаҳрамон». Ўқитувчи шоирнинг портрети ва унинг шу номли китоби, мавзуга доир кўргазмали қуролларни намойиш этади.

— Асарни ўқиймиз, қани Исахонова бошла.

Ўқувчи текстнинг ярмига келгач, навбат Хидиралиевга берилади. Кейин эса ўқитувчи пластинка қўяди.

— Энди Маршак шеърларини артистлар қандай ўқишини эшитамиз.

Синф сув қуйгандек жимжит. Пластинка бир эмас, бир неча марта эшитилди...

— Қани, шеърни ифодали ўқиш бўйича кимга қандай баҳо қўямиз? — Мупаррах Исмоиловна синфга мурожаат этади.

— Исахонова ва Хидиралиевга «5» баҳо. — чуғурлашди болалар.

— Тўғри, — тасдиқлайди ўқитувчи.

— Убайдуллаевага «4» баҳо...

— Қўшиламан.

— Чернобиль АЭС авариясини бартараф этишдаги хизматлари учун неча киши давлат томонидан тақдирланди? Қани ким айтади?

Тасодиф берилган саволдан болалар бироз ўйланиб қолишди.

— ...Кўп кишига Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилган, — жимликни бузди орқа партада ўтирган бола.

— Баракалла! Ана кўряпсизми, номаълум қаҳрамонлар бўлмайди. Қани айтингчи 904-ҳисобга биринчи взносни Иттифоқимиздаги қайси мактаб топширган?

— Москвадаги 112-мактабнинг 10-синф ўқувчилари.

— Раҳмат, Дилафруз. Тўғри жавобинг учун сенга ҳам «5» баҳо қўяман. Қарши эмасмисиз, — ўқитувчи яна синфга мурожаат қилади...

— Болалар холис ва одил бўлишади, — дейди муаллима. — Дарс сўнггида синфдоши билимини баҳолаш зиммасида эканини тушунган ўқувчи дарсга эътибор билан қарайди. Бу услуб болалар билан дарсни қизиқарли ва сифатли ўтишимга ёрдам бермоқда.

Ҳар бир ўқитувчининг ҳам дарс ўтишда ўз услуби бўлади. Лекин якка тартибдаги бундай ижодкорликни янада ривожлантиришга ёрдам берадиган ажойиб қўлланмалар, программалар қачон чиқади? Янги дарсликлар ҳақида олимлар, методистлар, дарслик тузувчилар қачон бош қотирадилар? Бу масала биз — рус тили ўқитувчиларини ниҳоятда ташвишга солмоқда.

— Ўзбек мактаблари учун рус тилидан янги дарсликлар йўқ — гапида давом этади муаллима. — Биз рус мактаблари, рус тили ва адабиёти институти учун мўлжаллаб чиқарилган дарсликлардан фойдаланишга мажбур бўляпмиз. Лингафон аппаратининг рус тилини ўрганишдаги самараси ниҳоятда катта. Афсуски, мактабимиздаги тўққизта рус тили кабинетидан фақат биттасидагина лингафон мавжуд. Бу фақат бизнинг мактабгагина хос факт эмас. Ўзбек мактабларида рус тилини ўқитишни яхшилаш ҳақида кўп гапиряпмиз-у, уни ҳақиқатан ҳам яхшилаш учун амалда ёмон ишлаймиз. Ўзбек мактабларида рус тили ва адабиёти ўқитиш жараёнини қайта қуриш керак. Бунда дастлабки ишни янги дарсликлар тузишдан бошлаш керак. Баъзида қўлланмаларни мактаб ҳаётидан узилиб қолган кишилар таҳрир қилмоқдалар. Натижада яхши-яхши, ибратли мисоллар кўр-кўрона олиб ташланмоқда.

— Масалан?

— 6 синф дарслигига илгарилари қирғиз ёзувчиси Токен Абдураҳмоновнинг «Рус тили — менинг тилим» деган мақоласи киритилган эди. Унда ёзувчи рус тилига қандай меҳр қўйиб, уни ўрганганини оддий, қизиқарли, таъсирчан мисоллар орқали тушунтириб берганди. Гулий эна Улуғ Ватан уруши жангоҳларида йигитлик бурчини адо этаётган ўғли ҳақида хат олади: «Ваш син совершил **подвиг**». Токен эса онага подвиг сўзини **погиб** деб ўқиб беради. Она кўзида ёш, қўлида хат изтиробга тушади. Бошқа одам хатни ўқиб туриб, онадан суюнчи сўрайди: ўғлингиз қаҳрамонлик кўрсатибди...

Ана шу сабоқ Токенни рус тилини ўрганишга даъват этади. У кутубхонага ёзилади, тўгаракларда қатнашади, ниҳоят Москвага бориб ўқийди. Ана шу мақола дарсликдан олиб ташланди, — гапида давом этди ўқитувчи. Буни нотўғри деб ўйлайман, негаки, ҳар қандай қўлланма дарслик ўқувчиларни ишонтира оладиган, қизиқтирадиган, мавзулардан тузилиши керак.

— Республика рус тили ва адабиёти педагогика институти ташкил топганидан буён 14 мингдан ортиқ рус тили ва адабиёти мутахассислари тайёрлаб берди. Бу катта куч эмасми? Улар ҳақида фикрингиз қалай?

— Катта куч. Лекин ҳар қандай куч ҳам ўз самараси билан қадрли. Ўзбекистон Компартияси XXI съездида республикамизда рус тили ўқитиш қониқарсиз аҳволда эканлиги таъкидлаб ўтилди. Мана, биз мутахассислар учун қўйилган баҳо. Демак, гап рақамда эмас экан. Менимча рус тили ва адабиёти ўқитувчилари тайёрлайдиган институтларга қабулни тубдан ўзгартириш керак.

Мактаб педагогика коллективидан шу фанга лаёқати хусусидаги характеристика билан келган ва маълум суҳбатдан ўтган, рус тилида яхши гаплаша оладиган, бехато ёзадиган абитуриентларгина имтиҳонга қўйилиши керак. Институтда ўқиш даври студентга рус тили ва адабиётидан бошланғич умумий маълумот берадиган ва рус тилида оддий сўзлашувга ўргатадиган йиллар эмас. Афсуски, ҳозирча аксарият ҳолларда ана шундай бўлмоқда...

Янги кун. Мупаррах Исмоиловна мактабга ошиқяпти. Бугун у одатдагидан ҳам кўтаринки руҳда дарс ўтди.

— Танаффусдан кейин тарбиявий соат. Сизга бугун қувончли бир гап айтаман, — деди у ўқувчиларга.

Ўқувчилар синф раҳбарининг хушхабарларига ўрганиб қолишган. Тагирова Румыния, Болгария, Чехословакия, ГДР, Ҳиндистон, Шри Ланкага туристик саёҳатлардан қайтганида ҳам ўқувчиларига кўрганларини соатлаб ҳикоя қилиб берганди. У меҳнат қаҳрамонлари, ажойиб кишилар билан ўқувчиларнинг учрашувларини ташкил этганди. Қизиқ бир китоб ёки кинофильм, спектакль сабаб ўқувчиларини баҳс-мунозараларга жалб этади. Бугун қандай янгилик экан? Ҳар бир ўқувчи унинг ҳузурига ана шундай ҳис-ҳаяжон билан кириб келди. Ўқитувчи очилган конверт ичидаги хатни олиб, бироз сукут қилди-да, ўқий бошлади:

«Меҳрибон, муаллимим Мупаррах Исмоиловна! Солдатлик саломи!, — деб бошланганди мактуб. — Ҳарбий хизматга борганимнинг биринчи кунидаёқ рус тилининг аҳамиятини нақадар катта эканлигини тушундим. Бизга рус тилида сўзлашинг, рус тилидаги китобларни овоз чиқариб ўқинг, деб бекорга айтмаган экансиз. Аввалига менинг ўзбек мактабида ўқиганимга ишонишмади. Шунда мен уларга Сиз бизни қанчалик талабчанлик билан ўқитганингизни айтиб бердим. Рус тилини яхши билмаганлар ҳарбий-техника адабиётларини ўқиб тушунишмайди. Бошқа миллат болалари билан ҳам мулоқотда қийналишади... Ҳамма сабоқларингиз учун раҳмат сизга.

Ойбек Имомназаров. «Н-қисм».

— Қорақум канали қурилишида 32, Кременчуг ГЭСи қурилишида эса 41 миллат вакили қатнашган. Тасаввур этинг-а, агар улар рус тилини билишмаганда, қурувчилар ўзаро қандай мулоқотда бўлишарди? Қурилиш ўз вақтида битармиди?

— Йўқ, албатта, — дейишди ўқувчилар бир овоздан.

— Ҳа, баракалла! Эртаиндин сиз борадиган ҳарбий хизмат ҳам, олий ўқув юртлари ҳам, меҳнат коллективлари ҳам ана шундай интернационал оилалар. Рус тилини билмаган киши унда қийналиб қолади.

Болалар бутун вужудларини қулоқ қилиб ўқитувчига қараб туришарди.

— «Солдат мактублари» бурчагини ташкил этсак...

— Яхши бўларди, — дейишди болалар.

— Унда хатлардан ташқари ҳарбий хизматда бўлиб қайтган мактабимизнинг собиқ ўқувчиларининг овозлари, Улуғ Ватан уруши қатнашчилари билан учрашувларимиз. ёзиб олинган лентталар ҳам сақланса...

— Бобом урушда кийган гимнастёркани бувим ҳамон сақлаб келадилар. сўрасам, берадилар...

— Бизникида тоғам урушдан олиб келган фляга бор...

«Солдат мактублари» бурчагини очиш ҳақидаги таклиф мактаб музейини очиш даражасига кўтарилди. Синф раҳбари 10 «А» болаларининг қизиқувчан, синчковликларини биларди. Уларни мактабни битириш олдидан дарсдан ташқари ишлар билан банд қилмоқчи эмасди. Лекин уни қўллаб-қувватлашаётган эканлар, нима ҳам дерди. Майли, бурчакми, кичик музейми, қандай бўлмасин, ахир бу янгилик. У 1986—1987 ўқув йилида пойтахтдаги 214-мактабни битирган 10-синф ўқувчиларининг номи билан боғлиқ бўлиб қолади-ку. 4-синфдан буён бу болаларга синф раҳбари бўлиб келади. Ҳар бирининг характери, интилишини билади. Ажойиб болалар.

Оиласида икки фарзанди — бир ўғли ва бир қизи бор. Мактабда эса унинг фарзандлари мингдан ортиқ. Минг қоракўз, минг навқирон қалб. Улар камол топишмоқда. Минг бир касб сари интилишмоқда. Орзуларига эришишсин. Ким бўлишмасин, аввало инсон бўлишсин. Ҳаёт шодликлари уларга кулиб боқсин.

Дилбар МАҲМУДОВА.

• Қизлар дафтаридан

Тонгдан дарак

(«ҲУЖУМ»НИНГ 60 ЙИЛЛИГИГА)

Биринчилардан бўлиб паранжи ташлаган созанда Онабиби Сафарованинг қирмиз тусдаги кўйлаги музейга қўйилган.

Удумларга кўра оппоқ рангдамас,
Тонгдан дарак қирмиз тусда кўйлагим.
Келинлардай аччиқ алам, мунгдамас.
Шўх соз чалиб келяпти кўйлагим.
Ахир фақат янги хонадонгамас
Шайланяпман мен янги ҳаёт сари.
Бошим эгиб қалбим тўла аламмас
Қўшиқ айтиб борай тўрғай сингари:
Шояд келиб яхши дамлар,
Биз ҳам бўлиб шод-хуррамлар
Севиб гулзор, боғ эрамлар
Кезайлик обод эл ичра.
Ёмон кунлар бир туш бўлиб
Яхши кунларга дуч бўлиб
Мисоли эркин қуш бўлиб,
Учайлик ой-осмон ичра.
Қани, қизлар кўкда қанот қоқайлик,
Сув юзида тўлин ойдай оқайлик.
Офтоб юзлар душман кўзин кўр қилсин,
Олов ичра паранжини ёқайлик.

Уллибиби ОТАЕВА.

Тинчлик учун

Онажоним, тинчлик учун атайлик бугун қалбни,
Токи, яна бошланмасин замин узра бир офат.
Ва тинчликка қаратайлик бутун майлу матлабни,
Токи, яна ғолиб келсин инсон аҳли — Диёнат!
Менинг мунис онагинам, суянчиғим отажон,
Дунё не-ла нафас олар — солиб кўрайлик разм,
Қил устида тургандайин бугун жумла-ю-жаҳон
Куррамизга лоқайд боқмоқ бугун гуноҳи азим!
Нотинч дунё ташвишлари юракларнинг ҳарби — бу,
Оналарнинг юрагига кўчган зарбу-силсила.
Дунёмизнинг «тугмача»син пайпаслар кимдир, ёҳу
Ўғилгинам, ҳушёр тургин, номард ғанимни ушла!
Не оталар қонлар тўкиб олганлар бу йўлларни,
Зарур бўлса бу йўлларда мен ҳам жон айлай нисор.
Токи, йўллар туташтирсин дунёдаги қўлларни,
Бу йўлларга туташажак порлоқ келажагим бор.

Малика МИРЗАЕВА.

Онамга

Қадамларим кўзга суюк ҳаётнинг
Илон из йўллари аро тушаркан,
Этагидан маҳкам тутиб саботнинг
Боряпман.
Бу йўлда гоҳ шодлик, изланиш —
Тинчимас қалб билан бирга яшаркан.
Меҳр бутун бўлса, қалб бутун бўлса
Йўлнинг олислиги бўларкан фарқсиз.
Ахир, кичик ташвиш, дард, изтиробим,
Ё чеккан озорим, соғинчларим ҳам
Шул кун тушингизга кирар сўроқсиз.
Сўнг тинимсиз қийнаб хаёлингизни,
Онасин йўқотиб қўйган боладай
Сиз фақат ўйларим билан ўртоқсиз.
Умри заҳматлигим, соддадил онам,
Қўрқманг шунда тушлар ёқса хаёлни.
Соғинчларга таскин берингиз бу дам,
Болангиз гўдакча табассум янглиғ,
Қуёшли кун янглиғ азиз иқболни
Умрига олмоқ-чун,
Бораётир қийнаб, минг қийналса ҳам,
Бораётир ахир дилида учқун
Албат ҳақиқатнинг, нурнинг, севгининг
Ғуборсиз тахтида ўлтирган бўлиб
Сизнинг тушингизга кирмоқлик учун.

Замира РЎЗИЕВА.

Яна баҳор...

Деразамдан боқаман саҳар,
Тоғлар яққол турар кўриниб.
Кўклам чоғи адир бағрида,
Ниш уради чечак уриниб.
Шабадалар — қалбим ҳислари,
Урилади, теракка, толга.
Болаликка гувоҳ чорбоғлар
Ўйлантирар қўймай ҳолимга.
Эрта пишар гилос остида
Дугоналар ўйнардик тўп-тош
Қош қорайиб, пода қайтар-у,
Бизлар беғам, беташвиш,
бебош.
Ҳоримоқ не, билмасдан,
жарлар
Оша ялпиз териб келардик.
Кўклам кезиб дилни тўлатиб,
Қўшиқларни йиғиб келардик.
У — беғубор болалик дамлар,
Гўдагимнинг ўтли кўзидай...
Яна келди баҳор бағримга
Дўстларимнинг иссиқ сўзидай.

Норинисо ҚОСИМОВА.

• «Иқбол» почтасидан

ФАХРЛАНАМИЗ

Колхоз меҳнат аҳли Розия Ҳусаинова билан ҳақли равишда фахрланадилар. Негаки, онахон шу хўжаликни оёққа қўйиш, ривожлантиришда кўп хизмат кўрсатган. Оддий колхозчи, звено бошлиғи, бригадирликдан раислик лавозимигача кўтарилган.

— Оиламиз битта ҳўкиз, от-араваси билан колхозга ёзилган эди. У пайтларда чигит ойлаб экиларди. Ҳозирда эса чигит экишни хўжалигимиз ўн иш кунида бажармоқда. Иккита колхозга битта трактор хизмат қилган даврларни ҳам бошдан кечирганмиз. Ҳозирда эса битта механизаторга иккитадан трактор тўғри келаётган мисоллар ҳам йўқ эмас. Меҳнат қилиш учун ҳамма имкониятлар мавжуд. Уларни ишга солиб, ғайрат кўрсатиш керак, — дейди онахон меҳнат аҳли билан учрашувларда.

Розия Ҳусаинова турмуш тарзи ва ижтимоий фаолияти билан ҳақиқий ленинчи коммунист деган шарафли номга содиқ бўлиб келмоқда.

О. АШИРОВ,
Қўшкўпир районидаги В. И. Ленин номли колхоз.

• Беш йиллик илғорлари

МЕҲНАТ ЙЎЛИ—БАХТ ЙЎЛИ

...Асфальт йўл четидаги йўлак бўйлаб жуссаси ихчамгина аёл одимлаб боряпти. У учраган йўловчилар билан илиқ сўрашар ва яна ўз ўй-хаёли билан банд бўлиб, йўлида давом этарди. Қизи Норинисонинг «Ойижон, бугун вақтлироқ келинг!» деган сўзларини эслаб, кулиб қўйди. Эсига нимадир тушди чоғи, қадамини илдамлатди. Ферма дарвозасидан кириши билан шогирди Мавлуда Эшонқулова қаршилади:

— Эргашой опа, сизни кутиб турувдим.

— Ҳа, тинчликми? — шогирдига юзланди у.

— Тинчлик лекин кечадан буён «Ласточка»га соғиш аппаратини қўяолмаяпман, ўзига яқинлаштирмаяпти...

У шогирди билан цех томон ошиқди. Ҳозиргина бўй бермай турган говмуш Эргашой билан бир зумда «тиллашиб», «қуюлди-қўйди».

— Раҳмат, опа! Бу ёғига ўзим! — Мавлуда севинчидан шоша-пиша ишга тутинди.

Эргашой беихтиёр ўзининг илк бор мустақил ишга киришган пайтини эслади. 1972 йилнинг баҳори эди. Бир куни устози Мария опани кутиб ўтирмай ўзи соғишга киришди. Сигирлардан бири уни ҳеч яқинига йўлатмади. Қани энди, шунча қилган ҳаракати натижа берса?! Не азобда соққан сутини ҳам «қайсар» сигир бир силтанди-да, челаги билан ағдариб юборди. Ерга сингиб кетаётган сутни кўриб, Эргашойнинг кўзларида ёш ҳалқаланди...

— Қизим, шошилма, — деди Мария Дедкова воқеадан воқиф бўлиб. — Ўзингни дадил тут. Қани, юр-чи, икковлашиб соғамиз.

— «Машинка», «Машинка», — деди тажрибали соғувчи сигир бўйнига беозоргина шаппатилаб қўяркан. Кейин Эргашойга қаради: — Нега турибсан? Бошламайсанми?

Устоз шогирдининг сигир ёнига йўлашга юраги дов бермай турганини кўриб қўшиб қўйди:

— Ёдингда бўлсин, соғишдан олдин уни албатта эркалаб қўй...

Эргашой ишга келган фермада отаси Маҳкамбой ака Мелибоев 22 йилдан буён молбоқар бўлиб ишларди. У ишга ёрдамлашиб юбориш учун тез-тез бу ерга қизини олиб келарди. Чорвадорлар ҳаёти ёш қиз дилида соғувчиликка меҳр, қизиқиш уйғотарди. Ана шу меҳр ва қизиқиш унинг қалбида бир умр муҳрланиб қолади, деб ким ўйлабди ўшанда.

Шу-шу Эргашой фермада қолди. Шу ерда у ўз бахтини топди. Молбоқар Мухторжон Йўлчибоевга турмушга чиқди. Яна бир чорвадор оила қарор топди. Йиллар ўтиб бу оилада Норинисо, Эркинжон, Абдулла, Шуҳрат, Назокат исмли ўғил-қизлар пайдо бўлди. Уларнинг тўнғичи Норинисо ҳозир 10-синфда ўқияпти. Оилада гоҳида суҳбат мавзуи ферма ишларига бориб тақалса, фарзандлар ҳам қўшилиб кетишади, суҳбат баҳсга айланади... Ким билади дейсиз, пайти келиб, улар ҳам шу ерда қолишар, ота-оналари изидан бориб, чорвадор бўлишар...

— Сут миқдорини ошириш учун соғувчи ўз қарамоғидаги говмушлари феълатворини яхши билиши керак, — дейди Эргашой. — Мана, менинг ихтиёримда 25 та сигир бор. Уларнинг ҳар бири ўз оти, ўз одатига эга: «Ласточка», «Люстра», «Ароматная», «Кукушка» — ҳаммасини соғишдан олдин эркалатиб қўяман. Ичида энг қайсари — «Кукушка». Лекин кўп сут берадигани ҳам шу. Алоҳида эътибор талаб қилади. Мана бугун ҳам у билан анча «сан-ман»га бордик, аммо барибир «тил» топишдик. Кўрсаткичи ёмон эмас — 16 литр! Ўтган йили 26 бош соғин сигирнинг ҳар биридан 4584 килограммдан сут соғиб олдим...

Эргашой Йўлчибоева меҳнат қилаётган Сирдарё районидаги «Малик» совхози сут-товар фермаси коллективи ўтган йилни қувончли якунлади. Ҳар бош соғин сигирдан пландаги 3864 килограмм ўрнига 4137 килограммдан сут соғиб олинди. Бу эса хўжалик бўйича давлатга пландаги 3300 тонна ўрнига 3720 тонна сут етказиб берилди, демакдир. Айни пайтда совхоз чорвадорлари 993 бош соғлом бузоқ ҳам олдилар. Бу кўрсаткич ҳам кўзда тутилганидан 113 бош кўпдир.

Чорва молларининг маҳсулдорлигини ошириш — мустаҳкам озуқа базасига боғлиқ. Ферма меҳнатчилари ўтган ёз ва куз ойлари мавсумга пухта тайёргарлик кўрдилар: 1700 тонна пичан, 5400 тонна силос, 2700 тонна сенаж ва бошқа хил ем-хашак ҳозирланди. Улар озуқа цехларида майдаланиб, омихта ем билан аралаштирилган ҳолда буғлатилмоқда ва охурларга муттасил техника ёрдамида тарқатиб чиқилмоқда. Фермада асосий иш жараёнлари механизация зиммасига юклангани учун ишчиларнинг иш шароити бирмунча енгиллашди. Айниқса зотдор моллар парваришига алоҳида эътибор берилди. Уларнинг бош сонини кўпайтириш чорвадорларнинг диққат марказида турибди.

Улуғ Октябрнинг шонли 70 йиллиги нишонланадиган юбилей йилида ферма коллективи мавжуд 904 бош соғин сигирнинг ҳар биридан пландаги 3960 килограмм ўрнига 4200 килограммдан сут соғиб олишга аҳд қилган. Кўзланган мақсадга эришиш йўлида Эргашойга ўхшаш ўз ишининг усталари жонбозлик кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар. Антонина Клименко ва Светлана Сорокина каби соғувчилар мусобақада пешқадам. Уларнинг ҳар бири ўтган йили сигир бошига 4719, 4960 килограммдан сут соғиб олдилар. Саловат Аҳмедова, Зинаида Набиуллина, Гулмира Мусаева, Ҳалима Ҳушбоқова сингари ёш соғувчилар ҳам улардан ортда қолишмаяпти.

Коммунист Эргашой Йўлчибоева пешқадам соғувчи бўлиш билан бирга ёшларнинг тадбиркор устози, яқин маслаҳатчиси ва айни пайтда область Советининг куюнчак депутатларидан. Депутатлик фаолияти даврида унга сайловчиларидан маҳалла йўлларига асфальт ётқизиш, айрим қишлоқларга электр линияси тортиш, ветеран ишчилар хонадонларини ремонт қилиб бериш каби кўплаб наказлар тушиб туради. Ҳаммаси бажарилмоқда. Яқинда унга янги клуб қурилиши ҳақида ҳам наказ берилди. Депутат шу кунларда узоқ йиллардан буён ўртага ташланиб келинаётган шу наказ ижросига киришган...

— Сиз уй-рўзғор юмушига, ферма ва жамоат ишларига, депутатлик бурчингизга, фарзандлар тарбиясига — барчасига вақт топа оласизми? — сўраймиз ундан.

— Ҳа — дейди у ишонч билан. — Қолаверса, ҳозир совхозимиздаги «Правда» номли 19-ўрта мактабнинг кечки бўлимида 9-синфда ўқияпман. Сўнгра сиртдан ўқиб, зоотехник бўлмоқчиман. Қизим Норинисо гоҳо «Ойи, сиз мендан ҳам бир синф пастда ўқияпсиз» дейди ҳазиллашиб. Нима бўпти, эзгуликнинг кечи йўқ, ахир...

— Бу йилги режаларингиз қандай? — сўрадик суҳбат охирида, ундан.

— Юбилей йилида ҳар бир соғин сигирдан 5 минг килограммдан сут соғиб олиш ниятим бор. Биргина январь ойининг ўзида 11 тонна сут соғиб топширдим. Ҳозир фермамизда ишни икки сменада ташкил этиш хусусида иш олиб боряпмиз. Агар бунга тўла эришсак, соғувчиларга яхши қулайлик туғиларди. Айниқса, маданий дам олишларига вақтлари кўп бўларди.

Фермада иш куни тугаши билан чорвадорлар «гурр» этиб, «Қизил бурчак»ка киришди. Ҳамманинг юзида табассум! Бу шодлик ва севинч «сири»ни сут-товар фермаси мудири Дармон Чилтонов очди:

— Ўртоқлар, бугун биз Эргашойни қўш қувонч билан табриклаймиз! — сўз бошлади мудир. — Юбилей йилининг дастлабки икки ойида ички социалистик мусобақа якунига кўра у фермада энг юқори кўрсаткичга эришди. Бу — бир. Иккинчиси бугун унинг туғилган куни. Чин дилдан қутлаймиз.

...Эргашой уйига табрик ва қутловлар оғушида қайтди. Йўлда у қизи Норинисонинг «Ойижон, бугун барвақтроқ келинг!» деган сўзларини яна эслаб, кулиб қўйди-да, қадамини илдамлатди. Наздида у ўн беш йилдан буён ҳар куни қатнаётган бу йўл шу кезда бахт йўлига, саодат йўлига ўхшаб кетди.

Саида ЙЎЛДОШЕВА.

• Бугун Тошкентда Ўзбекистон Рассомлар союзининг XIII съезди очилади

ТАСВИР ВА ТАЛАБ

СЪЕЗДДАН съездгача бўлган давр нимаси билан эсда қолди? Рассомлар ижодининг кўзгуси бўлган қандай кўргазмалар уюштирилди? Ижодий изланишлар, шунингдек, ижодий-ташкилий ишлар билан боғлиқ муаммолар, камчиликлар тўғрисида Рассомлар союзи раҳбарларининг фикри қандай? Мухбиримизнинг бу саволларига Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, рассом Жавлон УМАРБЕКОВ жавоб беради:

— Союзимизнинг ўн иккинчи съездидан бери орадан беш йил ўтди. Бу катта вақт, албатта. Бу даврда мамлакатимизда, республикамизда тарихий аҳамиятга молик воқеалар, ўзгаришлар юз берди. Халқ хўжалиги, экономика, фан ва маданиятда эришилган ютуқлар совет турмуш тарзининг янада гўзаллашувига хизмат қилмоқда. Партия ва ҳукуматимиз ғамхўрлигидан руҳланган, унинг даъватларига ҳамиша лаббай деб жавоб бериб келаётган халқимиз саноат корхоналарида, қурилиш майдонларида, бепоён далаларда қаҳрамонлик, фидойилик ва жонкуярлик намуналарини кўрсатяпти. Ана шундай ватанпарварлик хислатлари, улуғвор меҳнатсеварлик санъат аҳлини, жумладан, рассомларни ҳам илҳомлантирмай қолмади, албатта.

Ўзбекистон рассомлари совет тасвирий санъатининг энг яхши анъаналари ва тажрибаларига таянган ҳолда ўз изланишларини давом эттирдилар. Улар биринчи навбатда профессионал маҳоратларини ўстириш учун интилдилар. Муҳим, долзарб мавзуларда муносиб картиналар, портретлар, ҳайкалтарошлик ва графика асарлари яратдилар. Монументал-декоратив санъат билан шуғулланадиган рассомларимиз янги зафарларга эришдилар. Ўзининг ажойиб ишлари билан танилган бир қатор ижодкорларнинг меҳнатлари партия ва ҳукуматимиз томонидан муносиб тақдирланди. Масалан, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Баҳодир Жалоловнинг ишлари СССР Давлат мукофоти билан тақдирланиши рассомчилигимиздагина эмас, балки, бутун республикамиз маданий ҳаётида қувончли воқеа бўлди. Бир қатор рассомларимизнинг асарлари Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофотига сазовор бўлди. Саксон тўртинчи йили Ватанимиз пойтахти Москвада намойиш этилган «Ўзбекистон тасвирий санъати усталарининг кўргазмаси»га билдирилган эътироф ҳам рассомларимиз учун ўзига хос мукофотдир.

Рассомларнинг изланишлари, ижоди энг аввало, уюштириладиган турли кўргазмаларда кўзга ташланади. Съезддан съездгача бўлган даврда қирқ олти марта республика кўргазмаси ташкил этилди. Қардош республикаларда ўн учта кўргазма намойиш қилинди. Шунингдек, қирқ олтита хусусий ва группа кўргазмалари уюштирилди. Республика Рассомлар союзи ўн саккизта Бутуниттифоқ ва зонал кўргазмасида, мамлакатимиз бўйлаб уюштирилган икки юзга яқин кўчма кўргазмада иштирок этди.

Тематик кўргазмалар ҳақида гапирганда Буюк ғалабанинг 40 йиллигига, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллигига бағишлаб ташкил қилинган кўргазмаларни мамнуният билан тилга оламиз. Ленинградда уюштирилган ва зўр қизиқиш билан кутиб олинган «Ўзбекистоннинг тасвирий санъати», Душанбада намойиш этилган «Совет Ўзбекистони рассомлик санъати», Самарқандда ташкил этилган «Рассомлар — болаларга», шунингдек, «Ёшлар намойиш этади» республика кўргазмалари ҳам ўзининг мазмуни, жанрларга бойлиги, турли авлодга мансуб рассомларнинг актив иштироки билан характерлидир.

Республикамиз рассомлари ҳам КПСС XXVII съездини, Ўзбекистон Компартиясининг XXI съездини муносиб асарлар, изланишлар билан кутиб олиш учун интилдилар. Янги-янги ижод намуналари пайдо бўлди. Бу асарлар улуғ анжуманлар арафасида ташкил этилган «Биз коммунизм қурамиз» кўргазмасида муваффақиятли намойиш этилди.

Кўргазмаларни биз кўзгу деймиз. Ана шу ойнада камчиликлар ҳам рўй-рост акс этди. Республикамиз рассомлари замонавий мавзуларда ҳали етарлича салмоқли асарлар ижод этганларича йўқ, деган эътирозлар тўғри. Картиналаримизда, портретларимизда бир беш йилликда икки беш йиллик планни бажараётган, шундай ажойиб ташаббуслар билан чиқаётган ватанпарвар ишчиларнинг сиймоси кам акс этяпти. Чўлларни пахтазорларга айлантираётган фидокорларнинг ҳаёти, орзу-интилишлари, жасоратини рассомларимиз етарлича ўрганмаяптилар. Республикамизда кейинги йилларда илм-фанда ҳам катта ўзгаришлар бўлаётир. Ана шу соҳанинг ўз жонкуярлари, билимдонлари бор. Уларнинг ақлу заковати, таланти, фидойилиги картиналарга ва портретларга мавзу бўлмайдими? Бўлади. Лекин бу борада ҳам биз активлик кўрсата олмаяпмиз.

Юқорида таъкидланган темаларда асарлар йўқ эмас, бор. Лекин профессионал маҳорат талабларидан келиб чиқиб ёндашадиган бўлсак, ҳали бу ижод намуналари ўзининг сайқалига муҳтож эканлиги билиниб қолади. Хўш, бундай камчиликлар қандай содир бўлмоқда? Аввало шуни таъкидлаш керакки, биз, рассомлар кўпинча ўзимиз билан ўзимиз ўралашиб қолмоқдамиз. Заводларга, қурилиш майдонларига бормаймиз, пахтакорлар билан ҳамнафас бўлмаймиз, уларнинг ишларини кузатмаймиз. Борсак ҳам номигагина борамизу қайтамиз. Устоз рассомлар ўзларининг бўлажак қаҳрамонлари ҳузурида ойлаб бўлганликларини яхши билмаймиз-ми? Биламиз. Лекин унга ҳавас қилмаймиз, тўғриси, эринамиз. Ойлаб, йиллаб устахонамизда «иссиқлаб» ётамиз. Баъзи рассомларимиз республикамизда, мамлакатимизда рўй бераётган ўзгаришларни, воқеаларни матбуот ва радио-телевидениедан бўлса ҳам кузатиб бормайдилар. Ҳеч нарсадан хабарсиз юраверадилар. ижод қиладилар. Натижада автопортретлар кўпайиб кетади, шаҳарда яшайдиган ва ижод қиладиган таниш маданият намояндаларининг сиймолари акс этган қатор-қатор асарлар юзага келади. Натижада сиёсий темада кўплаб асарлар яратолмаймиз, кўргазмаларга бадиий савияси юксак бўлмаган, оригиналликдан узоқ ижод намуналари тавсия қилинади.

Тўғри, кўргазмалар ўз вақтида ва мунтазам уюштирилиб турилади. Лекин уларни муҳокама қилишда, асарларга баҳо беришда принципиаллик кўрсатолмаяпмиз. Шуниси ачинарлики, кўпинча муҳокамаларга рассомларимизнинг ўзлари келишмайди. Буни таниқли, тажрибали рассомларимиз мисолида ҳам кўришимиз мумкин. Улар кўргазма муҳокамасида қатнашиб, ёшларнинг, шогирд рассомларнинг асарларини таҳлил қилиб беришса, тажрибалари билан ўртоқлашишса, қандай яхши! Афсуски, бу соҳада ҳам аксарият ҳолларда ният қилаверганимизча қоламиз.

Юқорида таъкидланган камчиликларга, муаммоларга барҳам берса бўлади. Бироқ тан олишимиз керакки, Союзимиз бу борада етарлича активлик кўрсатмаяпти. Секретарлар, секцияларнинг раҳбарлари ижодий-ташкилий ишларда сусткашлик қилмоқдалар. Буни тан олмай иложимиз йўқ. Шунинг учун ҳам Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг яқинда бўлган V пленуми Союзимизни тўғри танқид қилди. Пленумда айтилган фикр ҳаққоний, адолатли, бизнинг, Ўзбекистон рассомларининг манфаатини кўзлаб айтилган фикр. Ўзаро ҳурматсизлик, гуруҳбозлик совет санъаткорига хос бўлмаган хислатлардир. Холисона, адолатли танқиддан тўғри хулоса чиқариш керак.

Ўзбекистон Рассомлар союзининг съезди тарихий кунларда — қайта қуриш, жадаллаштириш авж олган даврда ўтмоқда. Айни вақтда шу ўзгаришлар, янгиланишлар жараёнида санъаткор ва унинг ижоди ҳам қайта қурилиши керак. Партиямизнинг бу даъватини ҳеч қачон ёддан чиқармаймиз. Съездимиз қайта қуриш ишларида рассомларнинг иштирокини янада активлаштиришга хизмат қилади, амалга оширилган ишларни пухта таҳлил қилиб, камчиликларга, муаммоларга барҳам беришнинг конкрет йўл-йўриқларини кўрсатиб беради, деб ишонамиз.

Ўзбекистон рассомларининг Улуғ Октябрь 70 йиллигига бағишланган кўргазмасида. СУРАТЛАРДА: (юқорида) Кўргазма залида. Пастда: (чапдан ўнгга) Қ. Башаровнинг графика асарларидан намуна. У. Мардиевнинг «Ҳамза», И. Рубиннинг «Раққоса» (А. Навоий номидаги Катта театр солисткаси Р. Султонова) портретлари.

В. МОЛГАЧЕВ фотолари.

ИЖОДИЙ ҲИСОБОТ

Ўзбекистон Рассомлар союзи кўргазма залида намойиш этилаётган экспозициянинг асосий мавзуи ўтмиш, унутилмас 1917 йилнинг қаҳрамонона саҳифалари ва бугунги кун манзарасидир. Экспозиция Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига бағишланган. Тасвирий санъатнинг барча тур ва жанрлари икки мингга яқин асарларда ўз ифодасини топган: бу ерда ранг тасвир ва графика, ҳайкалтарошлик ва плакат, театр декорацияси ва амалий безак санъати асарлари намойиш қилинмоқда.

СССР халқ рассоми Р. Аҳмедов, Ўзбекистон ССР халқ рассоми Н. Қўзибоев, республикада хизмат кўрсатган санъат арбоби, Совет Иттифоқи Қаҳрамони С. Абдуллаев, республикада хизмат кўрсатган санъат арбоблари В. Бурмакин, Р. Чориев, Ж. Умарбеков картиналари экспозициядан жой олган.

Н. Бандзеладзенинг «Советлар ҳокимияти учун», Р. Авакяннинг «Октябрь», И. Жабборовнинг «Ҳаёт чархпалаги», «Ғолиб», Р. Немировскийнинг «Туркистонда инқилоб» ҳайкалтарошлик композицияларида революция жангчилари жасоратлари мадҳ этилган.

— Ҳали ҳеч қачон бир вақтнинг ўзида бунчалик кўп тарих ва революция мавзуида асарлар намойиш қилинмаган эди, — дейди Ўзбекистон Рассомлар союзи секретари А. Мирзаев. — Бу юбилей санасига бағишланган ишларнинг атиги бир қисмидир. Тасвирий санъат усталари бугунги кун чўққисидан туриб ўз асарларида республика халқи етмиш йил давомида босиб ўтган шонли йўлни баҳолашмоқда.

Кўргазма Ўзбекистоннинг бугунги ҳаёти билан ҳам таништиради. Бу бўлимга қўйилган асарларда оддий иш куни мароми, меҳнаткаш инсон жасорати мадҳ этилади.

Экспозиция 10 апрелда Тошкентда очиладиган Республика рассомларининг съездига ижодий ҳисоботдир.

(ЎзТАГ).

• Ташвишли сигнал

РУХСАТНОМАНГИЗ БОРМИ?

Берунийда ёшлар кафеси очилди-ю дарҳол ёпиб қўйилди. Ёшлар «Ўзбекистон» ресторани ҳузуридаги ташаббускорлар ташкил этган маданият марказида бир неча шанбагина дам олиб, ўйин-кулги қилишга улгуришди, холос. Бу ерда ажойиб кишилар билан учрашувлар ўтказила бошлаган, дискотека янграётган, дам олиш кечалари ўтказилган эди. Ёшлар кафесидан ўрнак олиб кўпгина комсомол ташкилотлари бирлашдилар ва саноат корхоналарида маданий дам олишни уюштирдилар. Хайрли ишни райондагилар қўллаб-қувватлашлари керак эди.

Аммо бундай бўлмади. Бошланган иш қоғозда қайд этилмай қолган экан. Беруний шаҳар ижроия комитетининг раиси Г. Сапарова ёшларнинг ташаббусини оғзаки маъқуллаб, аммо буни ҳужжатларда бирон-бир тарзда мустаҳкамлаб қўймаган экан. Ёшлар кафеси тўғрисидаги низомда эса бундай дейилади: «Ёшлар кафесини ташкил этиш учун мўлжалланадиган умумий овқатланиш корхоналарини халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари тасдиқлайдилар». Шундай дам олиш марказларини очиш мўлжалланган умумий овқатланиш базавий корхоналари орасида «Ўзбекистон» ресторани ҳам бор. Бинобарин, Г. Сапаровага тегишли резолюция қўйишгина қолган эди. Аммо у иш билан бўлиб кетиб, бунга фурсат топа олмади. Ресторан директори Н. Қурбонниёзов эса зарур ҳужжатнинг йўқлигини рўкач қилиб, ёшларни яқин йўлатмай қўйди. «Ўзбекистон» ресторанининг уддабурон раҳбари дискотекалар ва бир пиёла чой билан дам олиш кечаларига қараганда шанба кунлари ўтказиладиган тўйлар ва бошқа хил тантаналарда фойда кўпроқ тушишини тезда фаҳмлаб олди. Бюрократик сансалорликдан ҳам дарҳол фойдаланиб қолди.

Хўш, ёшлар-чи? Уларга собиқ газакхоналардан бирига «кўчиб ўтиш»ни таклиф қилишди. Нима ҳам дердик, шу бинони ҳам эпақага келтириш учун берунийлик йигит ва қизларнинг ғайрат-шижоати етарли, фақат улар бу ерда ҳам яна ҳеч қандай ҳуқуққа эга эмасликлари ташвишлантирмоқда. Шаҳар ижроия комитети бу гал ҳам тегишли ҳужжатни чиқармади.

В. ЛУЦЕНКО,
ЎзТАГ мухбири.

Қорақалпоғистон АССР.

КИТОБ ЖАВОНИНГИЗГА

«Меҳнат» нашриёти партия маорифи ва иқтисодий ўқув системаси учун қуйидаги қўлланмаларни ўзбек тилида чоп этди:

Авторлар коллективи. Ишлаб чиқаришни интенсивлаш, 280 бет. Баҳоси 65 тийин.

Қўлланмада КПСС XXVII съезди қарорлари асосида ишлаб чиқаришни интенсивлашнинг асосий омиллари —фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, меҳнат унумдорлигини ошириш, ресурсларни тежаш, фонд самарадорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш, бошқарувни такомиллаштириш, табиатдан оқилона фойдаланиш ҳақида гап боради.

Авторлар коллективи. Колхоз ва совхозларда ишлаб чиқаришни интенсивлаш, 288 бет. Баҳоси 1 сўм.

Қўлланмада қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг асосий омиллари — фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, меҳнат унумдорлигини ўстириш, ресурсларни тежаш, фонд самарадорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш, бошқаришни такомиллаштириш, табиатдан оқилона фойдаланиш масалалари КПСС XXVII съезди қарорлари асосида кўриб чиқилади.

Авторлар коллективи. Агросаноат комплексини интенсив ривожлантириш. 280 бет. Баҳоси 60 тийин.

Агросаноат комплексини интенсив ривожлантиришнинг моҳияти, аҳамияти ва йўллари, унинг социал-иқтисодий ривожланишни жадаллаштиришдаги роли, АСК тармоқларида оқилона хўжалик юритишнинг илғор тажрибаси очиб берилган.

Авторлар коллективи. Қишлоқ хўжалик экономикасининг актуал масалалари. 264 бет. Баҳоси 1 сўм 40 тийин.

Тўпламда КПСС аграр сиёсатининг назарий асослари, мамлакатни социал-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштириш концепцияларининг моҳияти баён қилинади. Унда ишлаб чиқариш потенциалидан самарали фойдаланиш, меҳнат унумдорлигини ошириш, ер-сув ва моддий-техника ресурслари самарадорлигини ошириш проблемасига асосий эътибор берилган.

ЎҚИНГ, ҚИЗИҚ

БИР ЮЗ ОЛТМИШ ТЎРТ ЁШЛИ ҚЎЛЁЗМА

Фарғонада истиқомат қилувчи Солихон Сўпиева ўз оилавий архивидан қизиқарли катта бир китоб топиб олди. Бу шарқ шоирларининг асарларидан тузилган антология — қўлёзма баёз бўлиб чиқди.

Китобнинг 348 саҳифасига 47 авторнинг асарлари кўчирилган. Улар орасида Ҳофиз, Бобур, Жомий, Фузулий, Бедил шеърлари бор. Улар чиройли ипак қоғозга жимжимадор қилиб настаълик, шикаста, нимшикаста араб шрифтлари билан горизонтал ва диагонал тартибда битилган.

Баёзнинг беш қисмдан иборат дастлабки бетларини безашда жуда кам учрайдиган усул: беш бетда шакл ва ўзига хослиги билан бир-биридан фарқ қиладиган композицион нақшли безак қўлланилган. Қўлёзманинг сўнггида китоб ҳижрий 1238 йил июлида (Григориан календари билан 1823 йил) Мирзо Муҳаммад Носирхон илтимоси билан ҳаттот Муҳаммад Салоҳиддин Сўфиён томонидан ёзилгани қайд этилган.

Китоб қўқонлик машҳур шоир, маърифатпарвар ва олим Сулаймон Рожига тегишли бўлган. Кейин унинг қариндошларига мерос бўлиб қолган. Эндиликда китоб Ғафур Ғулом номидаги область адабиёт.музейида сақланмоқда.

— Чиройли қилиб безатилган бу баёз, — дейди музей илмий ходими Ҳ. Муҳамадиев. — қимматбаҳо топилмадир.

В. ТАТАРИНОВ,
ЎзТАГ мухбири.

ШИРУ-БАДАВЛАТЛАРИМИЗ

АСР ОШГАН ОНАХОН

Бу онахонни бахмалликлар ҳурмат билан тилга олишади. 103 баҳорни қаршилаган Зийнат ая Бобомирзаева Октябрь инқилобигача бўлган умрини азоб-уқубатда ўтказди. У ҳақиқий бахтини Советлар даврида топди. Қарийб 60 йил мобайнида турмуш ўртоғи Маматкарим ота Бобомирзаев билан ғалла етиштириб, деҳқончилик қилди.

Ҳозир аянинг 14 невара, 41 чевара, 3 эвара ва 9 дувараси бор. Зийнат ая Бобомирзаева Бахмал районидаги Жарбулоқ-Уяс қишлоғида истиқомат қилмоқда. Унинг хотираларини ёшлар ҳамиша катта қизиқиш билан тинглайдилар.

С. АҲМЕДОВ,
И. БЕРДИМУРОДОВ.

• Спорт

КУРАШ:

УЧИНЧИ ҒАЛАБА

АҚШ ва СССР терма командалари эркин курашчилари ўртасида ўтказилган анъанавий учрашувлар мухлислар эътиборини тортди. Совет полвонлари сафарда ўтказилган мусобақаларда кўтаринки руҳда беллашдилар. Ҳар иккала команда ўртасида ўтказилган биринчи учрашувда полвонларимиз 7:3 ҳисобида муваффақият қозонишган эди. Иккинчи учрашувда 10:0 қайд этилди. Ниҳоят якунловчи беллашувда ҳам совет курашчилари 7:3 ҳисобида ғалаба қозонишди. Бу муваффақиятларга тошкентлик ака-ука Аслан ва Махарбек Хадерцевлар ўзларининг муносиб улушларини қўшдилар.

ФУТБОЛ МАЙДОНЛАРИДА

Олий лига командалари ўртасида ўтказилган олтинчи тур ўйинларидан кейин пойтахт спартакчилари 11 очко билан пешқадамлик мавқеларини мустаҳкамлаб олишди. «Торпедо» футболчилари тўққиз очко билан иккинчи ўринни эгаллаб туришибди. Пойтахт армиячилари билан Минск динамочилари ҳисобида еттитадан очко тўпланган. Охирги икки ўринда турган Тбилиси динамочилари билан «Қайрат» футболчилари ҳисобида учтадан очко бор.

Европа чемпионлари кубоги учун дастлабки ярим финал учрашувлари ўтказилди. Киев динамочилари сафарда Португалиянинг «Порто» клуби билан учрашиб (1:2), имкониятни бой беришди. ГФРнинг «Бавария» футболчилари эса Мадриднинг «Реал» футболчиларидан 4:1 ҳисобида устун келишди. Такрорий учрашувлар 22 апрелда ўтказилади.

Редактор **Л. ҚАЮМОВ.**

• Тингланг, томоша қилинг

10 апрель, жума

Телевидение

МТ-I 8.00 — Зарядка. Мультфильм. Музика. 8.30 — Время. 9.20 — Ҳар доим бўлсин қуёш! 10.05 — Одамларнинг қалбига кира бориб. 10.55 — Мультфильм. 11.10 — Серенада духовой чолғулари квинтети чалади. 11.40 ва 16.30 —Янгиликлар. 16.45 — С. Михалков қаҳрамонлари экранда. 17.55 —Ҳужжатли фильм. 18.15 — Тинчлик йўли. 18.45 — ВЛКСМ XX съезди олдидан. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Мультфильм. 19.40 —Инсон ва қонун. 20.15 —Солдат қўшиқлари фестивали. 21.30 — Время. 22.05 — Солдат қўшиқлари фестивалининг давоми. 23.00 — Дунё воқеалари. 23.35 — Канада хоккейи билан учрашув. 00.20 —А. Леман. Фортепьяно ва оркестри ижроси учун 3-концерт.

МТ-II. 9.00 —Гимнастика. 9.15 — Телевизион ҳужжатли фильм. 9.35 — Урал эртакчиси. 10.30 — Инглиз тили. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. 11.35 — Тарих. 12.05—Сиз яратган. боғ. 13.10 — «Праганинг озод қилиниши». Бадиий фильм, 2-серия. 14.10 —Физика. 15.10 — Янгиликлар. 15.15— Телевизион театр таклиф этади. 18.30 — Янгиликлар. 18.45 —Ҳужжатли фильм. 19.00 — Саёҳатчилар клуби. 20.00— Ҳамдўстлик. 20.30 —Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Е. Шевелев поэзияси. 21.30— Время. 22.05 — Спорт акробатикаси. 22.50 — Ҳужжатли фильм. 24.00 —Янгиликлар.

ЎзТВ-I. 7.05 — Ритмик гимнастика. 7.30 —Ўринбосарлар улғаймоқда. 7,50 — Салом, кичкинтойлар! 8.00 — Ахборот. 8.20 — Тонгги тароналар. 16.35 — Биология. 17.05 —Телефильм. 17.30 — Янгиликлар. 17.40 — Касблар ҳақида ҳикоялар. 18.15 —Болалар учун фильм-концерт. 18.45 — Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига. 19.30 — Ахборот. 19.45 —Ёшлик. 20.30 — Ахборот. 20.50— Жоним эрурсан, қўшиқ. 21.30 —Время. 22.05 — Қишлоқ хўжалиги билимлари телевизион университети. 22.35 — Телетомошабин сўрайди, таклиф этади ва танқид қилади. 23.45 — Бугун оламда нима гап?

ЎзТВ-II. 19.30 —Космонавтика кунига. 19.55 — Ритмик гимнастика. 20.15 — Телефильм. 20.30 — Тошкент ва тошкентликлар. 21.30 —Время.

ФРУНЗЕ. 22.05 —«Телба». Бадиий фильм.

Радио

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — «Ялла» ва «Садо» ансамблларининг концерти. 9.30 — Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар. 10.15 — Болалар учун хор асарлари. 11.15 — Юность. 12.10 —Ўзбекистон бинокори. 13.00 — Чорвадор. 13.30— А. Стрельченко куйлайди. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.40 — Инқилоб ворислари. 16.00 — Дўстларимиз овози. 18.15 — Социалистик турмуш тарзи. 18.30 — С. Қобулова куйлайди. 19.20 — Огонёк. 21.10 — Қишлоқ меҳнаткашларининг талабларига биноан концерт. 22.30 — Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига. 23.25 — Дам олиш концерти.

РЕКЛАМА ва ЭЪЛОНЛАР

СССР Гидрометеорология давлат комитети
ЎРТА ОСИЁ РЕГИОНАЛ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ
вакант вазифага

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кичик илмий ходим: атроф муҳит ифлосланишини контрол қилиш методлари ва прогнозларини ишлаб чиқиш лабораторияси.

КОНКУРС МУДДАТИ 13 АПРЕЛГАЧА

Ҳужжатлар қуйидаги адрес бўйича директор номига юборилсин: Тошкент шаҳри, Обсерватория кўчаси, 72-уй. Телефон 35-80-59.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг
МЕХАНИКА ВА ИНШООТЛАР СЕЙСМИК МУСТАҲКАМЛИГИ ИНСТИТУТИ
вакант вазифага

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

пойдеворлар ва ер ости иншоотлари динамикаси лабораториясининг **етакчи илмий ходими.**

Конкурс муддати — 1 майгача.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: Тошкент шаҳри, Г-143, Академиклар шаҳарчаси (1, 17, 83-автобуслар, 13,22-трамвай, 17, 18-троллейбусларнинг «Академгородок» бекати).

ТУРИСТ

ТОШКЕНТ САЁҲАТ ВА ЭКСКУРСИЯЛАР БЮРОСИ

«ДИЛОРОМ» ТУРИСТИК ПОЕЗДИДА

Ўрта Осиё шаҳарлари бўйлаб

САЁҲАТГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Сафар маршрути— Самарқанд-Бухоро, 20 апрелдан 23 апрелгача, 27 апрелдан 30 апрелгача, 29 апрелдан 2 майгача.

ПУТЕВКА БАҲОСИ — 44 СЎМ

Туристик поездда бориш ва қайтиш, овқатланиш, жойлашиш, экскурсия хизмати кўрсатиш харажатлари путёвка қийматига киради.

Барча масалалар юзасидан қуйидаги адресга мурожаат қилинсин:

Тошкент шаҳри, 78-алоқа бўлими, Намойишлар хиёбони, 5-уй. Телефон 39-13-12.

Театр

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА— 10/IV да **Ревизор,** 11/IV да **Сўнгги қабул.**

Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитети Бадиий коллективлари дуторчи қизлар ансамблининг созандаси Ш. Шоабдиевага онаси

Шарифа ШОАБДИЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент халқ хўжалиги институти коллективи «СССР молияси» кафедрасининг ўқитувчиси А. Я. Йўлдошевга онаси

Иноят КАРИМОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«Ўзбекфильм» киностудияси коллективи студия редактори Э. Абдуллаевга онаси

Фазилат ХУДОЙБЕРГАНОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
(«Советский Узбекистан»)
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
Издается на узбекском языке

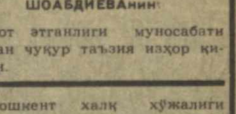

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.